

TEATTERIKORKEAKOULU
TEATERHÖGSKOLAN

2011

OPINNÄYTETYÖ

Kevään hajoaminen

Kahden ohjauksen anatomia

HEIKKI HÄKKÄ

TEATTERIOPETTAJAN MAISTERIOHJELMA

TEATTERIKORKEAKOULU
TEATERHÖGSKOLAN

2011

OPINNÄYTETYÖ

Kevään hajoaminen

Kahden ohjauksen anatomia

HEIKKI HÄKKÄ

TIIVISTELMÄ

Päiväys: 17.10.2011

TEKIJÄ Heikki Häkkä	KOULUTUS-/TAI MAISTERIOHJELMA Teatteriohjeiden maisteriohjelma		
KIRJALLISEN OSION/TUTKIELMAN NIMI Kevään hajoaminen	KIRJALLISEN TYÖNSIVUMÄÄRÄ JA LIITTEET 51 sivua ja 2 liitettä (yht. 94 sivua)		
TAITEELLISEN / TAITEELLIS-PEDAGOGISEN TYÖN NIMI Elostelijan elämä Kevään hajoaminen			
SÄILYTETTÄVÄ MATERIAALI Kirjallinen työ ja liitteet			
Opinnäytteen saa julkaista verkossa	Kyllä X Ei	Opinnäytetyön tiivistelmän saa julkaista verkossa	Kyllä X Ei
<p>”Kevään hajoaminen – Kahden ohjauksen anatomia” kertoo näytelmäharjoituksista, teatterin ohjaamisesta ja opettamisesta yhden kevään aikana Kallion lukiossa. Työssä tutkin kahden näytelmän – <i>Elostelijan elämän</i> ja <i>Kevään hajoamisen</i> – ohjausta: 1. henkilökohtaisen historian ja muistin näkökulmasta, 2. fyysisen/ruumiillisen toiminnan näkökulmasta, sekä 3. pedagogisesta näkökulmasta. Yksi kevät hajoaa kahdeksi ohjaukseksi, pirstoutuu kolmeksi näkökulmaksi.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on valottaa näkemystäni taiteeseen, taiteilijuuteen ja pedagogiikkaan. Koska yllä mainittuja asioita ei voi tutkia objektiivisesti, on tämän työn ote hyvin henkilökohtainen.</p> <p>Aineistona käytän muistiani, työpäiväkirjaani, sekä teatteria, pedagogiikkaa ja fysiologiaa käsittelevää kirjallisuutta. Työn liitteenä ovat myös molempien ohjaamieni näytelmien käsikirjoitukset, joista toisen olen kirjoittanut ja toisen kirjannut ylös ryhmän aloitteista ja improvisaatioista sekä omista ideoista.</p>			
ASIASANAT teatteri, fyysisuus, muisti, henkilökohtaisuus, pedagogiikka.			

Sisällysluettelo

<i>Johdanto</i>	9
<i>1. Muisti</i>	12
1.1. Kaksi kertomusta.....	13
1.2. Elostelijan elämä.....	18
1.3. Kevään hajoaminen.....	21
<hr/>	
<i>2. Fyysinen teatteri</i>	25
2.1. Harjoitukset.....	27
2.2. Esitykset.....	34
<hr/>	
<i>3. Pedagogiikan hajoaminen</i>	38
3.1. Huhu.....	41
<i>Yhteenveto</i>	49
<i>Lähdeluettelo</i>	50
Liite 1: <i>Elostelijan elämän</i> käsikirjoitus	52
Liite 2: <i>Kevään hajoamisen</i> viitteellinen käsikirjoitus	83

Johdanto

Helmikuun yhdeksäntenä päivänä kaksituhattayksitoista se alkoi, ja toukokuun kolmantenakymmenentenäensimmäisenä päivänä, samana vuonna, se päättyi. Sitten alkoi kesä. Tuohon ajanjaksoon mahtui paljon; kävelyä eri nopeuksilla, tekstin fyysillistämistä, naamioita, keholukua. Ryhmäytymistä, ryhmästä tippumista, intohimoa, epävarmuutta, laiskuutta, oppimista, huhuja... Kaksi ryhmää, kaksi ensi-iltaa.

Opinnäytteeseeni kuuluvat produktiot valmistuivat Kallion ilmaisutaidon lukiossa keväällä 2011. Samassa yhteydessä suoritin myös syventävän opetusharjoitteluni (ohjaavana opettajana Hannu Tuisku). Ohjasin lukioon itse kirjoittamani näytelmän *Elostelijan Elämä (A Rake's Progress)* joka perustuu löyhästi Englantilaisen William Hogarthin 1700-luvulla tekemään samannimiseen kahdeksanosaiseen taulusarjaan. Toinen produktio oli edellisen rinnakkaisteos, aihe ja ryhmälähtöinen näytelmä *Kevään hajoaminen*.

Vaikka alussa rajasin ajankohdaksi vuoden 2011 kevään, tulen tässä kirjoituksessa liikkumaan lisäksi ajassa ja abstraktioissa. Kevät sekä hajoaminen punoutuvat tekstiini, ohuin säikein, myös metaforisella tasolla. Käsittelen tässä opinnäytetyöni kirjallisessa osiossa kahta yllämainittua ohjausta

- 1) henkilökohtaisen historian ja muistin näkökulmasta.
- 2) fyysisen/ruumiillisen toiminnan näkökulmasta, sekä
- 3) pedagogisesta näkökulmasta.

Tarkoitukseni on valottaa näkemystäni taiteeseen ja pedagogiikkaan sekä hahmottaa omaa matkaani taiteilijuuteen, ymmärtää sitä kuinka minusta kasvoi minä.

Tämä opinnäytetyö on myös suora jatkumo alussa mainitsemini näytelmiin, eräänlainen taiteellisen prosessin loppuunsaattaminen. Yritys niiden tunteiden ja aistimusten esiintuomiseen tekstuaalisesti, joita keväinen risteily näiden kahden näytelmän välillä minussa aiheutti.

TUTUSTUMINEN

Helmikuun yhdeksäntenä tapaan ensikertaa ryhmän jonka kanssa on tarkoitus saattaa näyttämölle näytelmä *Elostelijan elämä*. Lunta on paljon ja joka puolella. Minua inspiroi ajatus lumen sulamisesta ja jäiden hajoamisesta ulapalla, ajatus siitä että näytelmän valmistuminen kulkee samassa syklissä kevään kanssa. Pengerkadun harjoitussali on pieni. Harjoitussalia kutsutaan kopiksi. 13 silmäparia katsoo, odottaa, vaatii. Hetken ajan tunnen itseni hyvin yksinäiseksi, vain hetken. Näytelmän päivitys on valmis (ensimmäinen versio on vuodelta 2007), ja tuntisuunnitelma huolella mietitty. Myös naamiot, joita Kallion lukion yksi kuvaamataidon ryhmä on produktion valmistanut, ovat pääosin valmiita. Ensimmäinen tunti alkaa erilaisilla ryhmäytymis harjoitteilla ja siitä eteenpäin puolitoista viikkoa erilaisia fyysiseen teatteri-ilmaisuun orientoivia harjoituksia. Näistä harjoituksista keskeisin on naamioityöskentely, koska myös itse näytelmässä naamioilla tulee olemaan keskeinen osa.

Seuraavana päivänä tapaan toisen ryhmän. Yhdessä alamme valmistaa näytelmää jolle olen antanut työnimeksi *Kevään hajoaminen*. Harjoitussalina toimii koulun juhlasali, jota kutsutaan alasaliksi. Ryhmässä on 12 oppilasta. Kurssi on päätetty järjestää ylimääräisenä, koska osalla vaihto-oppilaista ei olisi ollut muuten mahdollisuutta produktiiviseen työskentelyyn. Nämä oppilaat olivat siis vaihdossa edellisenä keväänä, kun kurssit piti valita. Alkutilanne itseni kannalta on muuten samankaltainen kuin *Elostelijan elämä* – ryhmän kanssa, paitsi että osalle oppilaista on yllätys että produktiota lähdetään tekemää ilman käsikirjoitusta. Heti ensimmäisellä tunnilla joudun vakuuttelemaan että kyllä tästä aiheesta *hajoaminen* valmis näytelmä tulee, ja

mikä parasta: ryhmänsä näköinen. Toinen hajottava seikka on aikataulut. Osa kurssiin tarvittavista tunteista on lukujärjestyksen ulkopuolella, johtuen siitä että kurssi on perustettu jälkikäteen. Pitää siis kalentereita selaamalla löytää yhteisiä harjoitusaikoja, jotka sopivat 12 kiireisen lukiolaisen, sekä omiin aikatauluihin. Ryhmä on myös jakautunut kahtia: vaihto-oppilaisiin ja ei vaihto-oppilaisiin. Mutta tätä en vielä tiedä.

Kummallakin ryhmällä on yhtä paljon harjoitustunteja mutta ne ovat jakautuneet niin että *Elostelijan elämä*-ryhmällä tunnit ovat tiivistetysti ajalla 9.2.–8.4.(ensi-ilta). Kun taas *Kevään hajoaminen*-ryhmällä yksi kolmasosa tunteista on ajalla 10.2–7.4. ja kaksi kolmasosaa tunteista ajalla 8.4.–20.5.(ensi-ilta).

1. Muisti

”Muisti näyttölee valtavaa osaa taiteellisessa prosessissa. Toteuttaessaan näytelmän ruumiillistaa aina muiston” (Bogart 2004, 38).

Taiteellis-pedagoginen opinnäytetyöni nytkähti liikkeille keväällä 2010, kun suoritin perusopetusharjoittelua Kallion lukiossa. Satuun mukaan keskustelun jossa yksi oppilas kaipasi opettajalta aikuista ohjaajaa produktiotyöskentelyyn, koska sinä keväänä kaikki produktiot toteutettiin oppilasohjauksina. Muistin että minulla on pöytälaatikossa näytelmä jonka voisin hyvin toteuttaa lukiolaisten kanssa ja kerroin asiasta opettajalle. Seuraavan kevään tuntijakoa ja produktioita oltiin juuri päättämässä, joten satuun avaamaan suuni oikeaan aikaan.

Näytelmä *Elostelijan elämä* kertoo nuoren elostelijan tarinan: *Tom Rakevelli* isä kuolee jättäen pojalleen perinnöksi hotellin ja patjallisen seteleitä. *Tom* tempautuu aistiensa vietäväksi. Oma tahto hapertuu hedonismien ja päihteiden alle, kunnes *Tom*in mieli hajoaa lopullisesti ja hän joutuu mielisairaalaan.

Seuraavana syksynä Hannu Tuisku soitti ja kertoi että minulla olisi mahdollisuus ohjata toinenkin produktio Kallion lukiossa sivutoimisena teatteriopettajana. Näytelmän saisin itse päättää ja ajankohta olisi myös kevät 2011.

Kevään hajoaminen oli aluksi vain työnimenä toiselle produktiolle mutta siitä tuli myös näytelmän varsinainen nimi. Nimessä olen häpeättömästi lainannut Frank Wedekindin 1891 kirjoittamaa näytelmää *Kevään herääminen*. Nimi tietysti suuntasi ryhmän ajatuksia siihen suuntaan että tulemme käsittelemään hajoamisen lisäksi nuoruutta. Todennäköisesti tähän asiaan vaikutti myös oppilaiden oma ikä.

Miksi aikoinaan aloin kirjoittaa näytelmää *Elostelijan elämä*? Miksi näytelmästä *Kevään hajoaminen* muodostui kertomus lapsuuden ja nuoruuden välitilasta? Näihin kahteen kysymykseen lähden hakemaan vastausta henkilökohtaisen historiani, muistin ja kahden kertomuksen kautta.

1.1. KAKSI KERTOMUSTA

VETURI

Syksyllä 1965 ollessani viisivuotias sain kotiapulaiseltamme Tinna-tädiltä luvan mennä ensimmäistä kertaa leikkipuistoon kavereitteni kanssa. Tinna-täti sanoi tulevansa perässä, kunhan saisi pikkusiskoni puettua. Isommat siskoni olivat jo koulussa. Asuimme aivan Lahden keskustassa ja leikkipuistoon piti mennä kahden kadun yli. Ylittäessäni toista – sitä leveämpää katua – katsoin vääriä liikennevaloja, jotka näyttivät vihreää, ja jäin lujaa vauhtia alamäessä tulevan polkupyörän alle. Jalkani jäi jollain tavalla pyörän pinnojen väliin, vääntyi ja reisiluu napsahti poikki. Polkupyörää ajanut teinipoika, pelästyi ja pakeni paikalta, eikä uskaltanut myöhemminkään ilmoittautua. Jouduin pitkäksi aikaa sairaalaan. Jalkaani piti laitta veto, että katkenneen reisiluun päät saatiin takaisin paikoilleen. Polvilumpiooni porattiin reikä ja siihen laitettiin rautatappi, josta veto sängyssäni olevaan telineeseen. Kun luun päät saatiin näin vastakkain, jalkani kipsattiin ja pääsin vihdoon kotiin. Kipsi ulottui jalkaterästä aina lantioon saakka. Pian opin kuitenkin liikkumaan ryömimällä ja päivät kuluivat leikkimällä pikkusiskon kanssa. Ikävä kyllä pikkusiskoni sairastui vesirokkoon ja tartutti rokon minuunkin. Erilaisilla tikuilla ja rakennussarjan osilla yritin raapia kutisevaa jalkaani kipsin alta. Ehdin jo täyttää 6 vuotta ja joulua ja uusivuosikin menivät, ennen kuin sain kipsin pois jalasta. Jalan iho oli kuiva ja näytti aivan kalansuomuiselta. Jalkaa piti rasvata ja kuntoutus aloittaa. Koska isäni ja äitini olivat tuolloin kiireisiä ura-ihmisiä, minut lähetettiin kevättalveksi Tampereelle, papan ja mummon (äidin vanhempien) luo kuntoutumaan.

Papalla oli runsaasti aikaa, koska hän oli juuri jäänyt eläkkeelle Tampellasta, jossa hän toimi koneosaston työnjohtajana. Osastolla valmistettiin mm. laivan turbiinimoottoreita, ja pappaa kutsuttiinkin työpaikalla ”Turbiini-Kalleksi”. Tuo aika Tampereella muodostui näin jälkikäteen ajatellen erittäin tärkeäksi kasvuni kannalta. Papasta tuli minulle tärkeä miehenmalli, koska välini isääni olivat etäiset, ja muuten lähipiiriini kuului vain naisia: kolme siskoa, äiti, kotiapulaisemme ja Lahdessa asuva Impi- mummo (isän äiti). Kävimme papan kanssa kävelyillä, ja hän vei minua myös puistoon tekemään hiihtolenkkejä. Jalka kuntoutui hyvää vauhtia. Tampereen-mummo oli minulle etäisempi kuin pappi, mutta kyllä hänkin menetteli; sainhan kahden aikuisen jakamatonta huomiota ilman sisarusten välistä kilpailua. Välillä oli kyllä vähän ikävä kotiin.

Hieno ja tärkeä asia oli, kun pääsin papan kanssa ostamaan perämoottoria. Mummolla ja papalla oli mökki Huhtaalla, Tottijärvellä, n. 30 km päässä Tampereelta. Mökiltä pääsi parhaiten kauppaan vesiteitse, ja nyt oli soutuveneeseen päätetty hankkia moottori helpottamaan kauppamatkoja. Muistan hyvin, kuinka pappi ”antoi minun valita” sopivan perämoottorin. Valitsin 4 hevosvoimaisen ”Terhi 4:sen”.

Välillä pappi häipyi salaperäisesti sanoen käyvänsä yksin asioilla. Tuo salaperäisyys paljastui minulle yhtenä kauniina keväisenä päivänä, kun pappi pyysi minua mukaansa entiseen työpaikkaansa Tampellaan. Iso tehdashalli täynnä jättiläiskokoisia koneita ja moottoreita oli pikkupojalle valtava elämys. Pappi vei minut tehtaan puuverstaaseen, jossa hän oli muutamien päivien aikana tehnyt minulle puisen höyryveturin ja siihen hiilivaunun. Veturi oli todella hieno, siinä oli vihreää ja harmaata ja pyörät ja ikkunanpuitteet olivat punaiset. Koko loppuajan Tampereella muistan leikkineeni vain uudella veturillani. – Kohta pääsisin kotiin jalka parantuneena ja kesällä näkisin taas pappia mökillä ja pääsisin testaamaan uutta perämoottoria. Ja syksyllä alkaa

koulu... Elämä on ihanaa! Täyttä höyryä eteenpäin! Tsuk, tsuk, tsuk, tsuk, tsuk...

KEVÄT 1974 (LAPSUUDEN LOPPU)

Jotenkin näin se tapahtui, vaikka osan asioista mieli on tahtonut peittää.

Tammikuussa 1974 olin Tiirismaan yhteiskoulun konvissa eli konventeissa, nykyisin näitä koulun kokoontumisia kutsutaan kouludiskoiksi. Olin noin kuukautta aikaisemmin täyttänyt 14 vuotta ja isoilta pojilta oli hankittu ekat lonkerot: kaksi pulloa kolmeen pekkaan ja pieni kutina vatsanpohjassa. Tytöt kiinnostivat, mutta enemmän niitä katseltiin kaukaa poikaporukoissa. Konvat oli tarkoitettu vain oman koulun oppilaille, eikä ulkopuolisia päästetty sisään. Konvien jälkeen oli koulun ulkopuolelle ryhmittynyt noin 10 hengen jengi, joku tiesi että ainakin osa jengiläisistä imppasi tinneriä. Heillä oli kalavelkoja maksettavana jollekin koulumme pojista. Kyseistä poikaa ei löytynyt, joten minusta tuli sijaiskärsijä. Voi myös olla että jokin ulkonäössäni ärsytti heitä. Minulla oli pitkät, juuri pestyt luonnonkiharat hiukset, kun jengiläiset - joita Lahdessa kutsuttiin rokuiksi - kulkivat rasvaiset hiukset silmillä roikkuen.

Jengi otti minut kiinni ja kaatoi mahalleni koulun pihalle lumihankeen. Tunsin kuinka minua hakattiin nyrkeillä ja kettingeillä. Suojelin kasvojani ja päätäni käsillä, muuta en pystynyt tekemään. Selkä ja vasen kylki menivät turraksi hakkaamisesta. Yhtäkkiä toiminta pysähtyi, ja minulle huudettiin että, lähe menee! Kaverini Are oli jäänyt vähän matkan päähän pelästyneenä seisomaan ja hän kysyi että pääsenkö yksin kotiin. Sanoin että ei tässä mitään, kyllä mä pääsen.

Matkalla kotiin ajattelin, että en uskalla kertoa äidille ja isälle mitään. Jollain kummalla tavalla tunsin syyllisyyttä ja olin nolona, vaikka minuthan oli hakattu. Minulle oli tehty väkivaltaa. Kotiin oli puolisen kilometriä ja loppumatkasta tunsin että en oikein saanut henkeä ja minua alkoi heikottaa.

Kun pääsin kotiin, seisoin kalpeana eteisessä, sanoen vain että menen nukkumaan. Isä ja äiti huomasivat heti, että jotain on vialla. Onko se humalassa, kuulin isän äänen, kun vanhempani seurasivat minua lastenhuoneeseen. Makasin mahallani sängyllä kun isä huomasi pienen reiän nahkatakkini selkäpuolella. Takki riisuttiin pois ja vastaava reikä löytyi myös paidastani ja sitten selästä. Verta ei näkynyt kovin paljon, joten ajateltiin että se on vain raapaisu. Sain sanotuksi että minut on hakattu, ja minuun sattui, olin kalpea ja huonovointinen, joten äiti ja isä lähtivät viemään minua taksilla sairaalaan. Sairaalassa todettiin että olin saanut pistohaavan selkääni ja veri oli valunut vasempaan keuhkooni. Haava tikattiin ja rintaani tehtiin paikallispuudutuksessa reikä, josta työnnettiin muoviputki keuhkooni. Muoviputken toinen pää yhdistettiin letkulla jonkinlaiseen pumppuun, niin että keuhkoni pikkuhiljaa hengityksen tahdissa tyhjjeni verestä. Ensimmäisen yön sairaalassa muistan erittäin kivuliaana puudutuksesta ja särkylääkkeistä huolimatta.

Minua oli puukottanut itsekin vasta 14-vuotias jengiläinen. Puukko osui vain n. 1,5 cm päähän sydämestäni. Huhun mukaan eräs toinen jengiläinen olisi pelastanut henkeni estäen uuden puukoniskun. Puukottaja ei alaikäisenä joutunut muuta kuin ilmoittautumaan sosiaaliviranomaisille määrä-ajoin, hän oli köyhistä oloista, joten mitään korvauksia ei ikinä tullut. No, henki säilyi, ja koulun arvo-asteikossa kohosin korkealle. – Hei, ton kimppuun se jengi hyökkäs. – Toi on se jota puukotettiin.

Saman kevättalven aikana, parin kuukauden sisällä, tapahtui kaksi asiaa jotka mullistivat koko perhe-elämämme totaalisesti. Vuokrasopimuksemme irtisanottiin, koska omistaja halusi remontoida ja myydä kiinteistön. Olimme muuttaneet tuohon Rautatienkadun kotiin kun olin 5-vuotias. Pois tuosta lapsuudenkodistani pitäisi muuttaa puolen vuoden sisällä. Toinen uutinen oli se, että isäni sai potkut perustamansa Vesavaatteen toimitusjohtajan virasta. Osasyynä tähän oli ainakin se, että italialaisesta keinonahasta valmistetut ”kelsiturkit” eivät kestäneet Suomen pakkasia, ja koko erä palautettiin

kaupoista takaisin, ja näin tehtaalle aiheutui isot tappiot. Isäni piti potkuja ajojahtina, josta syytti mm. hyvää kaveriaan ja tehtaan pääosakasta; isoa teollisuussukua. Toisaalta kaupungilla kulki myös huhu, että isäni olisi ryypännyt työpaikkansa.

Tästä kaikesta pääsin hetkeksi pois kun matkustin äitini kanssa pääsiäisen tienoilla Portugaliin viikoksi, ikään kuin toipumaan puukotuksesta. Tutustuin matkan aikana itseäni muutaman vuoden vanhempaan poikaan, jonka kanssa kiertelimme Lissabonin katuja. Äitini keskittyi enemmän juhlimiseen ja ryypäämiseen. Eräänä iltana, kun tulimme uuden kaverini kanssa vähän aikaisemmin hotellille, avasin äitini ja minun huoneen oven, ja löysin sängystä äidin vieraan miehen kanssa. Se mies oli matkakaverini isä. Suljin oven ja pyyhin kuvan pois mielestäni.

Lensimme takaisin Suomeen Portugalin huhtikuusta ennen neilikkavallankumousta. Kun pääsimme kotiin isäni tiesi heti mitä Portugalissa oli tapahtunut, en tiedä miten. Isä tempaisi matkalaukunlaukun äitini kädestä, avasi ja repi sotkuisesti pakatun sisällön pitkin olohuoneen lattiaa. Tästä alkoi helvetillinen loppukevät. Isä aloitti pitkän ryypyputken, oli humalassa aamusta iltaan ja yöhön. Koska muut perheestä olivat joko koulussa tai työssä, piti muuttovalmistelut uuteen kotiimme olla lähinnä isän harteilla, siis piti (apulaista meillä ei enää ollut). Isä kulki pitkin huoneistoa alasti pelkkä kravatti solmittuna vyötärölle. Kravatin ja ihon välissä isällä oli suolihuutelupumppu. Hän hengitteli voimakkaasti ja suhautteli pumppua. Isä sanoi, että tämä on äitinne emätinpumppu. Tässä asussa isämme kävi myös porraskäytävässä ja vintillä...

Uuteen kotiin, vanhaan vuokraomakotitaloon, pääsimme kuitenkin muuttamaan kesän alussa ja minä sain itselleni oman huoneen kellarikerroksesta. Huoneessa oli pieni ikkuna pihalle päin, ja oma huone oli tosi kova juttu. Nyt kun tilanne muuton myötä perheessämme oli vähän

rauhottunut, oli isän vuoro viedä minut ulkomaille. Lähdimme Neuvosto-Viroon.

Ms/ Tallinnalla huomasin että minulle myytiin baarista lonkeroa, olin sen verran ikäistäni vanhemman näköinen. Isä ei huomannut mitään, koska hänelläkin kuppia kaatui ihan rivakkaan tahtiin. Perillä Viru hotellissa sama meno jatkui. Istuimme isän kanssa hotellin valuuttabaarissa iltaa, minä mukalimua juoden, kun seuraamme liittyi kaksi nuorta Virolaista tyttöä, jotka osasivat kohtuullisen hyvin suomea. Hetken kuluttua isä kyllästyi juttuihimme ja lähti huoneeseen ryyppäämään, sanoi että, jääkää te nuoret vaan tänne keskenänne. Hetken juteltuamme tytöt ehdottivat että lähtisin heidän kanssaan bileisiin. Totta kai suostuin. Viru hotellin edessä hyppäsimme vanhaan Klein-bussivolkkariin ja matkasimme bileisiin jonnekin Tallinnan yöhön.

Bileistä ei minulla ole juurikaan mielikuvia, paitsi että siellä oli paljon nuoria. Toinen tytöistä oli selvästi kiinnostunut minusta ja tunne oli molemminpuolinen. Kesäyö alkoi jo valjeta, kun tyttö (en muista edes hänen nimeään) lähti saattamaan minua takaisin hotellille. Ja silloin se tapahtui. Jossain tallinnalaisen talon takapihalla, aamuvarhaisella menetin poikuuteni.

Kun pääsin hotellille, isä nukkui vielä humalaansa. Minäkin menin nukkumaan; nuori mies.

1.2. ELOSTELIJAN ELÄMÄ

Vuonna 2005 minulle tuli *Taiteen Mestarit* niminen lehtisarja. Olin jo ajatellut lopettaa keräilyserjan tilauksen, kunnes selailin uusinta lehteä englantilaisesta taidemaalari William Hogarthista (1697 – 1764). Taiteilijan kuvasarja *Elostelijan elämä* pysäytti minut totaalisesti. Kuvasarja käsittää kahdeksan öljyvärimaalausta *Tom Rakewellin* (rake = elostelija, haalia kokoon) elämästä 1700-luvun Lontoossa, alkaen suuresta perinnöstä ja päätyen hullujenhuoneelle. Kuvasarja – tai varhainen sarjakuva – oli

mielestäni kuin valmis näytelmäkäsikirjoituksen pohja. Kaiken lisäksi Hogarth sai innoituksensa näihin maalauksiinsa juuri teatterista. Mitä enemmän selailin lehteä, katselin kuvia maalauksista ja luin Hogarthista, sitä selvemmäksi kävi että juuri tästä minun täytyy kirjoittaa näytelmä. Maalaukset eivät kerta kaikkiaan jättäneet minua rauhaan. Jokin minussa oli pysyvästi muuttunut. ”Aito taideteos ruumiillistaa intensiivisen energian. Se vaatii vastaamaan. Voit joko kartta sitä, torjua sen tai kohdata sen ja kamppailla. Se sisältää puoleensavetäviä ja monimutkaisia energiakenttiä ja aivan oman logiikkansa”(Bogart 2004, 72).

Aihe siis kiehtoi minua, mutta en oikein millään päässyt kirjoitustyön alkuun. 1700-luvun Englanti...jokin siinä häiritsi. Miksi kirjoittaisin näytelmän ajasta ja paikasta, johon minulla ei ole henkilökohtaista suhdetta, kontaktia, eikä ainakaan isompaa mielenkiintoa. Katsoin ensimmäisen taulun nuorta elostelijaa ja mietin omaa nuoruuttani ja juuriani. Olin nuori 70-luvun Lahdessa, ”Suomen Chicagossa”, syntymäkaupungissani. Muisti teki löydön. Muistin yhtäkkiä aivan kirkkaasti miltä 70-luvun Lahti näytti, tuoksui ja kuulosti. Puheenaiheita olivat muun muassa miesten pitkät tukat, vapaa seksi, psykedeelinen musiikki, disco, alkoholin ja huumeiden lisääntyvä käyttö, androgyynisyys, unisex, nuorisomuoti ja kapina auktoriteetteja vastaan. Viitekehys oli näin löytynyt ja kirjoitustyö pääsi alkuun. Vaikka *Elostelijan elämän* tarinasta ei juuri löydy yhtymäkohtia omaan nuoruuteeni, oli tuo tarina jollain tavalla helppo istuttaa nuoruuteni henkiseen ilmapiiriin.

Kirjoitustyö sujui hitaasti, koska valmiille näytelmälle ei ollut valmista foorumia, mutta viimein keväällä 2007 sain näytelmän valmiiksi. Silloin ajattelin että näytelmä kertoo suurelta osin rahasta ja vallasta. Kun kolme vuotta myöhemmin kaivoin näytelmän esiin pöytälaatikostani, huomasin että raha ja valta muodostivat vain pienen sivupolun tarinassa. Nyt uusilla silmillä katsottuna nuoruus oli – hajoamisen lisäksi – näytelmän kantava teema. Nuoruuden epävarmuus, hektisyys, pirstaleisuus, vietävissä oleminen, ystävyys- ja rakkaussuhteiden neitseellinen hauraus ja haavoittuvuus. Tietyllä

tavalla myös mustavalkoisuus ja absurdius. Uusien ajatusten innoittamana aloin päivittää näytelmää. Nyt minulla oli foorumi Kallion lukiossa.

Ohjaajan ja pedagogin näkökulmasta mietin miltä näytelmän maailma vaikuttaa tämän päivän nuorten silmissä. Miten helposti nuoret sen omaksuisivat? Näytelmän päivitystyössä olin jo häivyttänyt suorat viitteet Lahteen ja 70-lukuun, koska mielestäni tarina ei kaivannut konkreettisia aika- ja paikkaviitteitä. Pohjimmiltaan kyse on kuitenkin sadusta ja *Tom Rakewellin* päänsisäisen maailman kuvista. Kantavaksi musiikilliseksi teemaksi näytelmään valitsin kuitenkin 70-luvun discomusiikin, joka taas sopi *Tom*in hektiseen pala palalta hajoavaan elämään.

Mietin myös sitä miten saan työllistettyä koko ryhmän mahdollisimman tasapuolisesti. Näytelmässä on neljä keskeistä roolia ja useita joko muutaman kohtauksen tai muutaman repliikin mittaisia rooleja. Vaikka näytelmän perusrakenne nojaa vahvasti perinteiseen teatteritraditioon, halusin – ainakin osittain – murtaa repliikkikeskeisen näyttämöajattelun. Ajatus naamioiden käytöstä tuli jo varhaisessa vaiheessa mukaan. Naamioiden avulla halusin kuvata *Tom*in päänsisäistä maailmaa, en vielä tuolloin tiennyt miten. Sen kuitenkin jo tiesin että näytelmässä tulisi olemaan kohtausta jossa koko ensemblella olisi naamiot. *Tom*in päänsisäisen maailman näkyväksi tekeminen naamioiden avulla olisi siis ratkaisu siihen, että kaikilla ryhmässä olisi tarpeeksi työtä. Teatteriopetuksessani haluan myös korostaa ensembleajattelua, pyrkimistä pois näyttelijän egosentrisyydestä.

Miten saisin nuoret lukiolaiset innostumaan tulevasta harjoitusprosessista? Muistan miten itse ajauduin teatterin pariin 16-vuotiaana, kun paras kaverini houkutteli minut Lahden nuorisoteatterin harjoituksiin. Siitä lähtien on teatteri pysynyt keskeisessä osassa elämääni. Vaikka teatterista ei olisikaan tullut minulle ammattia, koen saaneeni teatterin kautta oppia muutenkin kuin ammatillisesti. Olen löytänyt uusia näkökulmia sekä omaan itseeni että ympäristööni, ja näin teatteri on rikastuttanut elämääni. Nyt oli siis aika

ammentaa opittua. Rohkeasti täytyy ”heittäytyä tuntemattomaan kohdatakseen toisen”(Lehtimaja 2008, 53). Näiden mielteiden siivittämänä olin valmiina aloittamaan harjoitukset.

1.3. KEVÄÄN HAJOAMINEN

Ennen *Kevään hajoamisen* harjoitusten alkua olin miettinyt paljon nuoruutta ja hajoamista. Mustiani oli ruokkinut juuri tuo edellä mainitun *Elostelijan elämän* uudelleenkirjoitustyö. Nyt olin tekemässä näytelmää ryhmän kanssa joka nuoret ovat suunnilleen saman ikäisiä kuin itse olin löytäessäni teatterin. Mietin mitä minulle olisi tuolloin tullut mieleen aiheesta hajoaminen. Kaksi asiaa nousi jatkuvasti pintaan elämäni alkutaipaleelta: onnettomuus jossa reisiluuni murtui ja pahoinpitely jonka yhteydessä minua puukotettiin.(ks. 1.1.) Molemmissa tapauksissa lähtökohta oli hyvin fyysinen ja kummassakaan tapauksessa hajoaminen ei ollut pelkästään negatiivinen asia. Pysin astumaan nuorten eteen ilman omia ennako-odotuksia tulevan produktion lopputuloksesta. Halusin kuitenkin kannustaa nuoria lähestymään aihetta *hajoaminen* mahdollisimman laajasti ja eri näkökulmista.

Lähestyimme teemaa paitsi fyysisesti, niin myös keskustelemalla, mitä itse kullekin aihe *hajoaminen* tarkoittaa, millaisia mielikuvia se tuottaa. Kehotin jokaista hankkimaan itselleen muistivihon produktiota varten. Tähän muistivihkoon voisi sitten kerätä ajatuksia ja materiaalia aiheesta. Varsin nopeasti kuitenkin huomasin että harjoitusten ulkopuolella ryhmä ei ollut kovin aktiivinen. Pian saimme kuitenkin tehdyksi ensimmäisen konkreettisen hahmotelman siitä, mitä aihe voisi pitää sisällään. Tässä työpäiväkirjastani kopioitu lista, ryhmässä käymiemme keskustelujen pohjalta + omia mielteitäni ja kysymyksiä:

Hajoamisen teeman lähestymistapoja:

Luonto: mätäneminen, maaksi muuttuminen, jäiden lähtö, sulaminen, pintajännite, maanjäristys...

Ihminen: mieli, kunto, fysiikka, luu, lihas, nivel...

Ihmisen tekemä fyysinen materiaali: loputon määrä (lasi, talo, auto, kenkä, kännykkä, tietokone, TV...)

Näkökulmia: Negatiivinen/positiivinen. Metafora: Muuri ihmisten välillä, ihmisen ympärillä. Berliinin muuri. Palapeli hajoaa. Jää murtuu ihmisten välillä. Ihminen/elämä herkkä ja hauras; helposti särkyvä. Skitsofrenia. Avioliitto särkyä tai jokin muu ihmisen kehittämä instituutio hajoaa. Valto hajoaa. Hallitus, valtiomuoto hajoaa(Egypti).

Omia mietteitä:

Kun mieli/todellisuus/totuus hajoaa tuleeko monta mieltä/todellisuutta/totuutta?

Tutkimusmatka hajoamiseen, hajoamisen rakenteeseen. Millainen voisi olla hajoamisen rakenne? Voiko hajoamisen rakenne hajota? Mitä voisi tarkoittaa kevään hajoaminen?

Rakenne/tyyli: Episodimainen. Fragmenttidramaturgia / sirpaledramaturgia. Uutta teatteria (Lehman: Draaman jälkeinen dramaturgia). Avoin draama.

”Vanha teatteri”: Juoni näytelmä, lineaarinen kerronta, Suljettu draama(ajan paikan ja toiminnan yhteys).

Tässä vaiheessa käymiemme keskustelujen pohjalta tiesin että ryhmän enemmistö halusi tehdä enemmän perinteeseen pohjautuvaa teatteria kuin uutta teatteria. Aikaisemmin kirjoitin että halusin lähestyä aihetta ilman

ennakko-odotuksia, puheissani olin kuitenkin yrittänyt voimallisemmin nostaa esiin nykyteatterin keinoja. Nyt oli siis moraalisen valinnan paikka. Olin ensimmäisellä tunnilla kertonut että produktio tulee olemaan aihe ja *ryhmälähtöinen*. Tällöin olen siis velvoitettu kuuntelemaan ryhmää kokonaisuudessaan, sen intressejä ja tahtotilaa.

Pyysin oppilaita kirjoittamaan omia kohtaus ja dialogiehdotuksiaan ylös ja tuomaan ne tunnille. Kovin paljon ehdotuksia ei tullut, mutta yksi ehdotus päätyi lähes sellaisenaan esitykseen. Kohtauksessa (Isä, Maija ja hipsutus.) pieni tyttö ei saa unta ja kyselee isältä paleleeko äiti nyt siellä maan alla ja pitäisikö sille viedä huopa. Kohtauksessa oli vahvasti läsnä pienen lapsen hämmennys kuolemaa kohtaan ja elämää, sen suurta mysteeriä kohtaan. Jälleen muisti teki löydön. Vaikka nuorena ollessani lapsuusajasta tuntui olevan ikuisuus, se oli kuitenkin aikaa jonka olin itse elänyt. Se oli henkilökohtaista ja konkreettista. Myös menneet yhteiskunnassa tapahtuneet asiat ja ilmiöt tuntuivat helpommilta käsitellä jos ne olivat tapahtuneet syntymääjankohtani jälkeen. Tässäpä meille voimavara näytelmän rungon perustaksi. Henkilökohtaisesti helposti omaksuttavan ajanjakson kuvaaminen kuvitteellisten henkilöiden kautta.

Teimme erilaisia improvisaatioita jo syntyneiden roolihenkilöiden ympärille. Käytimme näissä improvisoinneissa akselia lapsuus – nuoruus(nykyhetki). Tutkimme millaisessa elämäntilanteessa näytelmän nuoret olivat nyt ja millaisia erilaisia hajoamisia he olivat matkallaan kokeneet. Ja akselin toisessa päässä etsimme nuorten lapsuudenaikaisia tapahtumia ja kipupisteitä. Näiden harjoitteiden inspiroimana syntyi minulle ajatus lapsuuden ja aikuisuuden välisestä tilasta – välitilasta. Millainen on lapsuuden paino? Onko se lyijyä vai heliumia? Hajottavatko lapsuusmuistot elämän perustuksia? Pitäisikö nuo muistot hajottaa ja jäsentää uudelleen? Näiden asioiden parissa näytelmän nuoret *Maija* ja *Jari* painivat. Ja jos terapeutti ei aina pystynyt tarjoamaan apua, niin saattoivathan *Maija* ja *Jari* aina keskustella sisäisen lapsensa kanssa. Näin syntyivät *lapsi-Maija* ja *lapsi-*

Jari. Nuorten omista muistoista löytyi vielä lapsuudensatu *Tittelintuuresta*. Lähitulevaisuudesta hämmöttävistä lakkiaisista saatiin myös yksi kohtaus näytelmään. Yksi elämänvaihe on päättymässä ja nykyinen ystäväpiiri mahdollisesti hajoamassa. Pala palalta kertomus välitilasta ja sen vaikutuspiirissä tapahtuvista hajoamisista löysi muotonsa. Ja näytelmä *Kevään hajoaminen* oli valmis jättämään oman muistijälkensä katsojille.

Luvuissa 1.2. ja 1.3. olen käsitellyt *Elostelijan elämää* ja *Kevään hajoamista* näytelmien eri työvaiheissa, nimenomaan muistin kautta. ”Muistin toiminta on fyysistä toimintaa ja se on teatteritaiteen ytimessä. Jos teatteri olisi verbi, teonsana, tuo sana olisi ’muistaa’” (Bogart 2004, 32). Seuraavassa luvussa paneudun laajemmin teatteriin fyysisenä toimintana edellä mainittujen näytelmien harjoitusprosessien ja esitysten avulla.

2. *Fyysinen teatteri*

Liike – energia – ruumis, nämä kolme elementtiä ovat mielestäni fyysisen teatterin keskiössä. Liikkeeseen tarvitaan energiaa. Jotta energia ja liike tulisivat näkyväksi, tarvitaan ruumis. Tällä en toki tarkoita sitä että mentaaliset tuntemukset olisivat jollain lailla tuon keskiön ulkopuolella. Kyse on ihmisen rakenteesta: Tunne-elämää säätelee fysiologisesti ajateltuna aivojen limbisen järjestelmä. Voimakkaat tunteet voivat aiheuttaa punastumista, hikoilua tai sydämentykytystä. Nämä reaktiot johtuvat autonomisen hermoston aktiivisuuden muutoksista. Se että tunteet ja puhtaasti fyysiset reaktiot kytkeytyvät toisiinsa, johtuu siitä, että autonomisen hermoston ylin keskus, hypothalamus, kuuluu myös limbiseen järjestelmään (Haug, Sand & Sjaastad 1995, 130). Tämä myös todentaa yhden seikan mitä olen oppinut fyysisestä teatteri-ilmaisusta: reaktio syntyy ennen ajatusta. Tunteet ovat siis alkukantaista osaamme, ne aiheuttavat kehollisia reaktiota ja sitä kautta syntyvät ajatukset, mentaaliset tuntemukset. ”Psykkisen toiminnan kehittyminen ei olisi ollut mahdollista ilman hermostoa” (Järvilehto 1987, 75).

Tietyllä tapaa koen myös fyysisen teatteri-ilmaisun paluiksi juurille. Draaman jälkeisessä teatterissa (nykyteatterissa) ruumis nousee keskiöön nimenomaan fyysisyytensä ja gestiikkansa kautta, ei merkityksen kantajana (Lehmann 2009, 168). Ajatellaanpa vaikka miten pieni lapsi liikkuu ja ilmaisee itseään kehollisesti, ennen kuin mukaan astuvat yhteiskunnan käyttäytymisnormit. ”Kun näyttelijä onnistuu tavoittamaan lapsen olemuksen, hänelle tulee tietyn pulleuden ja rentouden seurauksena hyvä olo, tila jossa on helppo näytellä. Kontrastiksi kopioidaan välillä murrosikäisen olemusta, joka on jo yhdistelmä veltttoa ja jännittyntä; ihminen alkaa kukistaa itseään alaspäin ja rinta laskee. Paluu lapseen on tie niiden Turkan kulttuurivammoiksi nimeämien esteiden poistamiseen, joita aikuisikään ehtineillä opiskelijoilla on” (Ollikainen 1988, 107–108). Selkeimmin tämä lapsenomaisuus ilmenee

klovneriassa, sekä naamionäyttelemisessä, neutraalinaamioilla harjoiteltaessa. Ruumis on ikään kuin alaston, paljas merkityksistä; havainnoi maailmaa niin kuin kokisi kaiken ensimmäistä kertaa.

Jouko Turkka puhuu lihasmuistista, jonka avulla näyttelijät voivat oppia tiedostamaan eri tunteisiin ja mielialoihin liittyvät fyysiset liikahdukset, hengityksen rytmin jne. ja näin ollen käynnistää itsessään fyysisestä toiminnasta käsin sen psykofyysisen vuorovaikutusmekanismin, joka ihmisen sielunliikkeisiin ja tunteiden voiman vaihteluun, sekä niiden ilmaisuun liittyy (Ollikainen 1988, 105). Monta kertaa myös ajattelu – paradoksaalisesti kyllä – estää ajatusten ja liikkeiden saumattoman yhteistyön. ”Se osa aivoista joka voi helposti kääntää meidät pois reitiltä, tunnetaan yleisesti otsalohkona. Se luo päähän jatkuvan surinan, joka haluaa sensuroida ja väijyy jokaista liikettä. Löytääksesi luovan virran sinun on annettava otsalohkolle jotakin muuta tekemistä, jotta se pysyy poissa tieltäsi” (Bogart 2004, 137).

Olen puhunut ruumiista ja liikkeestä, mutta miten osaisin selittää energian? Ilman energiaa ei tapahdu mitään. Usein kuulee puhuttavan hyvästä tai huonosta energiasta, mutta se ei ole mielestäni olennaista. Olennaista on energia. Ja käytännön teatterityössä olen havainnut että energia synnyttää energiaa. Yoshi Oidalla on kirjassaan *Näkymätön Näyttelijä* (2004) mainio harjoitus joka auttaa kehittämään inhimillistä energiaa: ”Seiso tanakasti jalat olkapäiden verran harallaan. Taivuta päätä taaksepäin niin että kasvosi katsovat kohti taivasta. Avaa suusi ammolleen. Avaa silmäsi, nenäsi ja korvasi niin paljon kun voit. Kurkota kätesi pään yläpuolelle, ja avaa kämmenet taivasta kohti. Työnnä kielesi ulos suusta. Nyt kun kaikki on apposen avoimena ja kohti taivasta, päästä ääni 'Aaa'. Jatka niin pitkään kuin pystyt, ja laske sitten kätesi varovasti alas, oikaise pääsi normaaliin asentoon, ja sulje silmäsi ja suusi. Hengitä hiljaa” (Oida & Marshall 2004, 57).

Yllä olevassa harjoituksessa ikään kuin avataan kanavat itsen ja itsen ulkopuolella olevan energian välillä, annetaan energian virrata vapaasti ja

voimistua. Energiaa voi käsitellä niin fyysisenä kuin henkisenä ilmiönä. Ihmiseen voi kiinnittää antureita jotka mittaavat pulssia ja hikoilua ym. mutta yksiselitteisesti inhimillistä energiaa ei voi mitata. Ei myöskään voi tieteellisesti määrittää, lukemin ilmoittaa ympärillämme olevaa energiaa. Ja kuitenkin tuo energia on esimerkiksi teatterinäyttämöllä käsin kosketeltavaa. Yoshi Oida kertoo *Näkymätön Näyttelijä* kirjassaan myös, kuinka hän erään projektin aikana tutustui Salpêtrièren neurologiseen sairaalaan Pariisissa; ”Muuan potilas ei kyennyt liikkumaan lainkaan, paitsi kun joku soitti. Silloin hän pystyi tanssimaan. Neurologit voivat selittää tämän tai tuon ilmiön, mutta minusta ihmisessä on silti jotain hyvin salaperäistä. Ruumiskin on arvoitus. Sitä ei voi täysin selittää”(Oida & Marshall 2004, 60).

2.1. HARJOITUKSET

Helsinginkadulla sijaitsevan Suomenkielisen työväenopiston suuri sali on todella iso. Varsinkin katsomon 500 paikkaa mykistävät. Näyttämö on perinteistä luukkumallia, mutta tilaa on sen verran että yli kymmenen hengen ensemblen on siinä hyvä hengittää ja liikkua. Valokalusto on juuri uusittu ja valosuunnittelu & valojen ajo hoituu työväenopiston puolelta. Myös lavastuksen, tarpeiston ja puvustuksen osalta on työväenopistolta mahdollisuutta saada apua. Olen ohjaavan opettajani Hannu Tuiskun kanssa tutustumassa *Elostelijan elämän* tulevaan harjoittelu ja esiintymispaikkaan. Harjoitukset hoituvat siis suurelta osin työväenopistolla, mutta harjoituksia on myös Pengerkadun ”kopissa” ja muutama harjoitus Teatterikorkeakoulun tiloissa, johtuen ylioppilaskirjoitusten aiheuttamasta tilavajeesta. *Kevään hajoamisen* pääasiallinen harjoituspaikka on pääkoulun alasali jossa myös esitykset pidetään. Alasali on kuitenkin kovin ruuhkainen paikka (aamunavaukset, ylioppilaskirjoitukset, kuoroharjoitukset ym.) joten jouduimme useasti salista evakkoon: Pengerkadulle studioon ja ”koppiin”, pääkoulun luokkahuoneisiin ja myös Teatterikouluun, josta minulla TeaK:in opiskelijana on mahdollisuus varata harjoitustiloja. Fyysisesti kevään harjoitukset hajoavat siis neljään eri rakennukseen: Kallion lukion

pääkoululle, Pengerkadun tiloihin, työväenopistolle sekä Teatterikorkeakoululle.

Molemmissa ryhmissä harjoitukset alkoivat hyvin samankaltaisina, painottuen fyysiseen teatteri-ilmaisuun. *Elostelijan elämä*-ryhmän kanssa sykli oli vain tiiviimpi johtuen lyhyempään aikaväliin puristetusta harjoitusaikataulusta. Helmikuussa oli kaksi viikkoa aikaa ennen talvilomaa ja sitä ennen halusin tehdä *Elostelijan elämän* roolijaot. Ajatukseni oli tehdä kummassakin ryhmässä erilaisia ruumiillisia ja fyysisiä harjoituksia ja tutkia näiden metodien vaikutuksia ilmaisuun - ei niinkään se että itse esitys tulisi olemaan puhtaasti fyysistä teatteria. *Elostelijan elämä* nojasi produktiona selkeämmin perinteiseen teatteriin, koska lähtökohtana oli valmis teksti. *Kevään hajoamisessa* puolestaan oli mahdollista lähteä seikkailemaa mihin suuntaan hyvänsä - ryhmän impulssien mukana. Kummankin ryhmän kanssa kokeilin tekstin fyysillistämistä käyttäen apunani Ragni Grönblom- Jollyltä oppimaani metodia jonka olen nimennyt keholuvuksi. Metodin alkuperäisestä kehittäjästä ei ole tarkkaa tietoa. Keholuvussa teksti fyysillistetään hyvin konkreettisesti. Yhden roolihenkilön muodostaa kaksi henkilöä *keho* ja *lukija*. *Keho* tulkitsee fyysisesti ja *lukija* sanallistaa kohtausta, lukien samalla sekä repliikit (paperista, plarista), että *kehon* impulssit mahdollisimman tarkasti. *Lukija* toimii siis pääsääntöisesti *kehon* impulssien mukaan, fokus *kehon* kasvoissa. Impulssi voi tulla joskus myös vuorovaikutteisesti *lukijalta keholle*. Tärkeää on että *lukija* näkee koko ajan *kehon* kasvot. *Elostelijan elämä*-ryhmän kanssa tämä harjoitus oli keskeinen tekijä ensimmäisen kohtauksen ylösponossa:

Ensimmäinen kohtaus on pirstale tulevasta, jossa *Tom Rakewell* on mielisairaalassa ja kuvittelee olevansa Caesar. Kohtauksessa Tom astuu aluksi yksin lavalle discomusiikin soidessa, discopallo/Tomin mieli hajoaa pirstaleiksi ja Tomin/Cesarin monologi lihallistuu mielenpirstaleiden kuorona. Kohtauksessa on koko ensemble pukeutuneina toogiin, kasvot peitettyinä naamiolla. Monologi oli siis pakko toteuttaa äänitteen avulla, sillä

näyttelijöillä oli naamiot. Näyttelijät lihallistivat kohtauksessa monologin tekstin. Nimenomaan tätä tekstin lihallistamista tai fyysillistämistä harjoittelimme keholuvun avulla. Jaoin ryhmän puoliksi niin että toiset olivat *kehoja* ja toiset *lukijoita* ja sitten toisin päin. Näin saatiin ensimmäiseen kohtaukseen rakennettua sekä liikekieli että tekstin äänellinen tulkinta äänitykseen.

Naamioiden käyttö *Elostelijan elämässä* oli jo heti projektin alkuvaiheessa selvää, kuten luvussa 1.2 mainitsin, mutta kun olin kirjoittanut ensimmäisen ohjaussuunnitelmani, en vielä tiennyt tarkkaa toteutustapaa. Keholukua harjoiteltaessa ajatus naamioiden käytöstä alkoi pikkuhiljaa hahmottua. Ennen roolijakoa palaverasin myös Hannu Tuiskun kanssa ja naamioiden käyttö näytelmän keskeisenä fyysisenä rakenteena kirkastui. Samat hahmot kuin ensimmäisessä kohtauksessa, esittivät kirjoitettujen kohtausten keskeisimmän sisällön fyysisesti. Näitä toogin pukeutuneita naamioita käytäviä hahmoja kutsuin *Tomin mielenpirstaleiksi* tai *hiljaiseksi kuoroksi*. Tämä oivallus toimi mielestäni myös produktion pedagogisena selkärankana. Koko ensemble saatiin näin olemaan aktiivisesti mukana näytelmän ylöspanossa ja tuomaan siihen oman luovan panoksensa.

Esimerkiksi: Näytelmän toisessa ja kolmannessa kohtauksessa Tom on viettämässä isänsä hotellissa ja sviitissä kihlajaisyyötä Liisan kanssa. Hän saa hotellille puhelun sairaalasta, että hänen isänsä on kuollut Tom kohottaa maljan itselleen: ”Saita paska kuoli.” Hotellihuoneeseen tulevat myös Tomin ja Liisan ystävät, hotellissa työskentelevät Jake ja Camilla. He löytävät sattuman kautta patjan sisältä Tomin isän sinne kätkemän pienen omaisuuden seteleitä. Kaikki muut paitsi Liisa juhliivat. Kohtauksessa mukana olevat näyttelivät tämän kohtauksen, joka oli vasta alustavasti asemoitu, ja osalla oli vielä plarit käsissä. Näyttelijät jotka eivät olleet kohtauksessa mukana, istuivat katsomossa kanssani. Kohtauksen jälkeen esitin katsomossa olijoille kaksi kysymystä: Mikä oli tämän kohtauksen keskeinen sisältö? Ja: Miten kohtauksen keskeisen sisällön voisi esittää ruumiillisesti naamioiden

avulla? Ja sitten alettiin työstää hiljaisen kuoron kohtausta, joka sijoitettiin näytelmässä ennen toista ja kolmatta kohtausta. Näin sekä näytelmän kirjoitetut kohtaukset että puhtaasti fyysiset kohtaukset tukivat ja ruokkivat toisiaan. Tätä metodia käytin läpi näytelmän, kunnes lopulta Tomin mielenpirstaleet, hiljainen kuoro valtasi koko näyttämön.

Samaan aikaan tein *Kevään hajoaminen*-ryhmän kanssa erilaisia fyysisiä harjoituksia, pelejä ja leikkejä. Samantapaisia kuin toisessakin ryhmässä, mutta nyt niiden avulla pyrittiin selvittämään *hajoamisen* ruumiillista olemusta ja fyysisiä ulottuvuuksia. Tällaisia harjoituksia olivat muun muassa elementti-harjoitus jossa tutkitaan miten ruumis liikkuu maa, ilma, vesi ja tuli elementteinä ja hieman vastaavanlainen harjoitus jossa ruumiin liikkumista tutkitaan, pallo-, huivi- ja keppi-ihmisinä. Yksi kehollinen opetusmetodini pohjautui Labanin (Rudolf von Laban 1879 – 1958) liikeanalyysiin. Varsinkin kinesfäärin fyysistä hahmottamista erilaisin variaatioin käytin harjoitteena. Myös Labanin adjektiivipareja (nopea – jatkuva, kaareva – suora, kevyt – voimakas) käytin Harjoituksissa.

Tää tekis-impro on harjoitus jonka avulla voi vähentää otsalohkon käyttöä ja tavoittaa lapsen olemusta (ks. luku 2.). *Tää tekis-impron* ensimmäisessä vaiheessa näyttelijät liikkuvat tilassa ja havainnoivat sitä hyvin konkreettisesti, samalla puhuen ääneen mitä tekevät. Esimerkiksi: Tää kävelis. Nyt tää huomais seinän. Nyt tää koskettais seinää. Tää istuis lattialle ja nojais seinään... Toisessa vaiheessa työskennellään pareittain, toinen tekee ja toinen toimii havainnoitsijana. Tekijä toistaa saman tehtävän kuin ensimmäisessä vaiheessa mutta ilman konkretian rajoituksia. Tekijä voi olla kuka tai mitä tahansa ja tehdä mitä ja missä tahansa: Tää olis alkulima ja tää menis sirkukseen. Tää muuttuis ritariksi ja tää osais kävellä trapetsilla. sitte tää tippuis ja uppoais maan sisään... Tärkeää tässä on ettei sensuroi liikettä ja puhetta, vaan antaa niiden tulla pidäkkeettömästi, ajattelematta. Jossain vaiheessa ohjaaja ilmoittaa että: saattakaa tarina loppuun. Sitten tehtävä puretaan niin että havainnoitsija, joka on koko tehtävän ajan seurannut

tekijää tekijän vierellä, kertoo hänen tarinansa niin kuin on sen havainnut ja muistanut. Tämän jälkeen vaihdetaan tekijää ja havainnoitsijaa. *Tää tekis-impro* oli varsinainen luovuuden lähde. Mielikuvitus toi kerta kerran jälkeen esiin uskomattomia tarinoita, joissa ruumiin liikkeet ja kerrottu tarina tukivat toisiaan. Myös itse näytelmässä *Tää tekis-improa* käytettiin kohtauksessa: Tää menis treffeille.

Kuten luvussa 1.3. mainitsin, ryhmä oli hieman laiska tuottamaan kotona itsenäisesti materiaalia, varsinkin kirjallisessa muodossa, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Näin ollen suurin osa materiaalista tuotettiin harjoituksissa muun muassa erilaisten improvisaatioiden avulla. Huomasin myös pikkuhiljaa että ryhmä oli epäyhtenäinen, johtuen siitä että edellisenä vuonna vaihto-oppilaina olleet olivat olettaneet että ryhmä oli perustettu vain heitä varten, mutta mukana oli muitakin, jotka olivat edellisenä keväänä jääneet ilman proggisryhmää. Ryhmä oli siis jakautunut kahtia. Olin myös ilmoittanut ryhmälle että lopullisen näytelmän osalta ei mitään lyötäisi lukkoon ennen kuin *Elostelijan elämä* olisi ensi-illassa. Tämän ajankohdan jälkeen meillä olisi vielä reilu kuukausi aikaa tiivistetyllä harjoitusaikataululla, eli riittävästi. Välillä saimme paljon materiaalia aikaan, mutta välillä tuntui että ryhmän usko produktioon oli hukassa. Osalla oppilaista oli koulun lisäksi harrastuksia tai/ja iltatöitä, osalla oli ylioppilaskirjoituksia ja nämä menivät välillä harjoituksien päälle. Myös pientä kevätväsymystä oli havaittavissa. Yhtenä harjoituskertana huhtikuussa tunnilla oli paikalla fyysisesti vain kolme oppilasta.

Elostelijan elämän yksi tärkeä fyysinen elementti oli Orgiat-kohtauksen tanssi *James Brownin* kappaleeseen *Get Up Sex Machine*. Koreografian tähän tanssiin tuli tekemään *Säde Niemi*. Tanssista alkoi *hiljaisen kuoron* soluttautuminen kaikkien kohtausten sisään. Tärkeän tanssista teki kuitenkin se, että sen avulla voitiin kertoa liikkeen ja musiikin avulla mitä orgioissa tapahtuu. Oppilaista suuri osa oli alle 18-vuotiaita. Seksuaalisuus ja oman ruumiin tunteminen ja hyväksyminen voi monelle tuon ikäiselle olla arka

paikka(aiheesta lisää luvussa 3.1.). Ilman tanssia kohtauksen ilmapiirin luominen olisi voinut olla ylitsepääsemätöntä. Tanssikohtaus toi myös hyvän lisän näytelmän fyysispainiotteeseen ylöspanoon. Pedagogisesti ajateltuna yhteinen tanssi lisäsi ensemble ajattelua, oppilaat saivat monipuolisuutta kurssiinsa ja ehkä se myös laittoi heidät miettimään teatterin ja tanssin yhtenevyyksiä.

Kun *Elostelijan elämä* oli saatu ensi-iltaan ja Kallion lukion 4. opintojakso päätökseen, alkoi 5. eli kevään viimeinen opintojakso, *Kevään hajoamisen* viikoittaiset harjoitusajat tuplaantuivat ja näytelmän runkoa alettiin kasata. Vasta kun sain ensimmäisiä alustavia kohtauksia konkreettisesti ylös paperille, alkoi ryhmän kollektiivinen usko produktioon vahvistua. Itse olin tosi tyytyväinen että olin malttanut pitkittää näytelmän rungon kokoamista alkuperäisen suunnitelmani mukaisesti. Oppilaatkin tuntuivat pikkuhiljaa hyväksyvän tämän järjestelyn, sillä nyt meillä oli tarpeeksi sekä pohjamateriaalia että aikaa harjoitella.

Yksi Kevään hajoamisen keskeinen tekijä oli tilaratkaisu. Tätä asiaa käsiteltiin ja pyöriteltiin edestakaisin koko kevään ajan. Osalla oppilaista oli voimakas halu sijoittaa näytelmä perinteisesti alasalin näyttämölle. Itse olin alun perin ilmoittanut mieltymykseni käytävämälliseen tilaan, jossa siis yleisö istuu näyttämön molemmin puolin. Näin voitaisiin eri kohtauksia hajottaa fyysisesti etäälle toisistaan. Lopulliseen ratkaisuun päästiin ilman että täytyi tehdä kompromissia. Näytelmän muoto toi ratkaisun. Näyttämöllä oli yksi kuva; keittiö. Keittiö oli vuoroin Maijan, vuoroin Jarin. Keittiössä myös tapahtuivat Maijan ja Jarin takautumakohtaukset. Käytävämällisellä lattiatasolla saivat tilan näytelmän reaaliaikaiset tapahtumat ja pään sisäiset kuvat. Käytävän avulla saatiin myös rakennettua välimatka ja jännite nykyhetken ja lapsuuden välille. Varsinkin terapeuttikohdauksessa pitkänomainen tila toimi hyvin. Terapeutin ja Maijan/Jarin välimatka oli pitkä niin fyysisesti kuin henkisesti.

Rytmihäiriökohtaus sai alkunsa harjoituksesta, jossa oppilaat saivat 20 minuuttia aikaa tehdä ryhmissä näytelmän aiheesta *hajoaminen*. Yksi ryhmä kehitti pokanpito pelin, jossa istuttiin pulpeteilla ja jonka olennaisena osana oli jalkojen jatkuva rytmikäs heiluttelu. Muiden oppilaiden ja itseni mielestä tuossa yksinkertaisessa liikkeessä oli jotain maagista. Näytelmän kokoamisvaiheessa tuo harjoitus palasi mieleeni. Jarin elämässä päivät seurasivat toisiaan samanlaisena harmaana puurona, ennen kuin hän tapasi Maijan. Kohtauksessa Jari nuokkuu keittiönpöydän ääressä, kunnes nukahtaa. Koko muu ensemble asettuu istumaan näyttämön reunalle, heiluttamaan tasarytmissä jalkojaan ja puhuvat vuorotellen samassa rytmissä: Maanantai, aamu, päivä, ilta, yö, tiistai, aamu, päivä, ilta... Päivä seuraa toistaan kunnes yksi näyttelijöistä sanoo väliin: Maija. Rytmii menee sekaisin, päivät ja vuorokaudenajat ja Maija toistuvat sekaisessa järjestyksessä, kunnes Maija toistuu kaikkien huulilta. Maija nousee näyttämön reunalta ja astuu Jarin uneen.

Yksi usein toistuva harjoitus, jota tein molempien kevään ryhmieni kanssa, oli kävely tilassa. Tästä harjoitteesta on useita eri variaatioita: kävely omassa rytmissä, kävely yhteisessä rytmissä, kävely eri nopeuksilla (välillä 1-5. 1=hitaan mahdollinen, 5=nopein mahdollinen) ja niin edelleen. Tästä harjoituksesta kehittyi *Kevään hajoamisen* loppupuolelle fyysinen kohtaaminen, missä Jari ja Maija tapaavat toisensa. Kohtaaminen alkaa Tää menis treffeille kohtauksesta, jossa lapset leikkivät keskenään treffejä. Alkaa kuulua kaupungin ääniä ja lapset muuttuvat pikkuhiljaa kiireisiksi aikuisiksi kadun vilinään (nopeus 5), paitsi Maija ja Jari, jotka välitilassa etsivät toisiaan (nopeus 1). Jarin ja Maijan katseet kohtaavat ja he lähestyvät toisiaan hitaasti mutta määrätietoisesti, kunnes ovat kosketusetäisyydellä. Kappaleen *Kevät(kuljen Hakaniemenrantaa)* ensitahdit kuuluvat pianosta... Esitys alkaa olla valmis.

2.2. ESITYKSET

Jos minun pitäisi kuvata harjoitusjaksoja yhdellä verbillä, tuo teonsana olisi *luoda*. Esitysjaksojen teonsana taas puolestaan olisi *jakaa*. Artaud'n mukaan: ”Mieli tuottaa taidetta. Tila jossa taide vastaanotetaan on myös mieli – tunteiden, fyysisten tuntemusten ja merkitystä antavan kyvyn orgaaninen kokonaisuus” (Sontag 1986, 29). ”Näyttelijä käynnistää kehän ja yleisö täydentää sen mielikuvituksellaan, muistillaan ja luovalla herkkyydellään. Ilman vastaanottajaa ei ole kokemusta”(Bogart 2004, 79).

Elostelijan elämä oli esityksenä hyvin haasteellinen. Vaikka näytelmän perusjuoni oli hyvin selkeä ja henkilöt karikatyyrimaisia, niin esityksen rakenne, kronologisen aikajanan murtaminen, puhtaasti fyysiset ja etäännyttävät naamiokohtaukset vaativat nuorilta näyttelijöiltä hurjasti venymistä. Osalla oppilaista ei ollut lainkaan aiempaa näyttämökokemusta. Työväenopiston katsomo oli valtava, itse olin nähnyt siellä aiemmin yhden Kallion lukion esityksen. Esitys oli osa koulun itsenäisyyspäiväjuhlaa ja paikalla oli lähes koko koulu, siis tupa täynnä. Sellaista yleisöä olisin toivonut tällekin ensemblelle. Nyt, vaikka esityksissä oli ihan ennakko-odotusten mukaan yleisöä, n. 50–100 henkilöä/esitys, niin näyttämöltä katsottuna väkimäärä vaikutti pieneltä. Onneksi nuorilta kuitenkin löytyi energiaa ja läsnäoloa salin täyttämiseen.

Salin koko oli haasteellinen myös tilankäytöllisesti. Ohjasin näyttämölle paljon erisuuntaisia kulkuja, varsinkin syvyysuuntaiset kulut toimivat isossa tilassa hyvin. Näyttämölle oli myös rakennettu erilaisia lavastetasoja, joiden avulla oli mahdollista nostaa ja kohdentaa kohtauksia. Kolmiulotteisuutta korostin näyttämön ulkopuolella ja katsomon sivustalla tapahtuvilla kohtauksilla. Äänenkäyttö oli isolla näyttämöllä välillä ongelmallista, varsinkin intiimeissä kohtauksissa, tämä vaati sekä ilmaisun että äänenkäytön volyymien hienosäätöä.

Elostelijan elämä oli lavasteratkaisuiltaan hyvin pelkistetty, isoa näyttämöä ei lähdetty täyttämään lavasteilla. Näytelmän sujuvuuden kannalta oli tärkeää, että lavastevaihdoksia ei juuri ollut, vaan viitteelliset lavasteet, kuten isot tasot muuntuivat moneksi. Näyttelijät, valot ja ääni loivat yhdessä kunkin kohtauksen miljöön. Tärkeää oli myös se että näyttämöllä oli runsaasti tilaa liikkua. Nuoret myös nauttivat tästä isossa tilassa liikkumisesta; kun piti juosta, sai juosta oikeasti.

Kun esityksien jälkeen juttelin joidenkin katsojien kanssa, totesin ilokseni että varsinkin naamiokohtaukset aiheuttivat hyvin erilaisia mielipiteitä ja tulkintoja. Joillekin kohtaukset aukesivat helposti, jotkut pitivät niitä liian vaikeina. Jotkut katsojista piti naamiokohtauksia ja näytelmän rakennetta yleensä haastavana, sellaisena että joku asia siinä jäi hiertämään, herätti ajatuksia. Kaiken kaikkiaan nuoret vastasivat hienosti haasteisiin ja saavuttivat mielestäni keskinäisen yhteyden, jonka jakoivat hienosti yleisölle. Näyttämöltä pystyi aistimaan vahvan energialatauksen, parhaimmillaan se rakensi näyttelijöiden ja yleisön välille voimakkaan vuorovaikutuksen.

Musiikki ja äänimaailma olivat myös hyvin tärkeä osa esitystä. Lopussa koko ensemble kävelee näyttämön etureunaan taustalla soi Ismo Alangon kappale *Nuorena syntynyt*. Naamiot riisutaan, astutaan pois *Tomin* pään sisältä, nykyhetkeen ja nuoret yhtyvät täysillä kertosaakeeseen :

Vittu eletään
 Vielä kun ehditään
 Hei me eletään
 Vielä kun ehditään
 No vittu eletään
 Vielä kun ehditään
 Hei – Hei – Hei – Hei!

(sanat ja sävellys Ismo Alanko 1995)

***

Kun esitys *Kevään hajoaminen* on alkamassa, alalin ovet avataan ja yleisö astuu saliin. Roolihenkilö *Maija* istuu yksin käytävämäisen näyttämön toisessa päässä. Kaiuttimista kuuluu Kauko Röyhkän *Kevät*:

...Aaah - se tuntuu ilmassa,
 se tuntuu ruumiissa,
 se on tää paniikin tunne,
 paniikin tunne,
 ja se tulee joka kevät...

(Sanat ja sävellys Kauko Röyhkä 1991)

Tässäkin esityksessä musiikki ja äänimaailma efekteineen olivat tasa-arvoinen osa esitystä. Pyrkimys oli että kokonaisuus muodostuisi kaikkien esityksen elementtien yhteensovittamisella. Tasa-arvolla tarkoitan tässä sitä että mikään yksittäinen elementti ei dominoisi esitystä, vaan esitys dominoisi elementtejä. Tilaratkaisusta ja tilankäytöstä puhuin jo edellisessä luvussa. Lavasteet palvelivat tarinaa viitteellisyydellään ja monikäyttöisyydellään. Äänellä oli tärkeä osa myös juonenkuljetuksessa, esimerkiksi kohtauksessa missä tyttö, joka näytteli Jaria, puhui unessa miehekkäällä äänellä (ääni oli äänivastaava Jaakko Klemettilän). Valoja emme voineet käyttää niin monipuolisesti kuin olisimme halunneet, sillä salissa oli samalla aikajaksolla useampi eri esitys. Suuntauksia pystyimme tekemään eri esitysten välillä, mutta uusiin ripustuksiin ei aika, eivätkä resurssit riittäneet. Valovastaava Heidi Swanljung loihti kuitenkin pienellä kalustolla hienoja visioita. Roolin rakentumisesta fyysisin keinoin oli Jarin hahmo oiva esimerkki. Jarin luonne ja tahdon suunta piirtyivät esiin lähes yksinomaan fyysisin keinoin.

Kuten olen edellä kertonut, oli *Kevään hajoamisen* harjoitusprosessin aikana epäuskoa. Tämä johtui pitkälti esityksen tekotavasta, jossa vastuuta jaettiin kaikkien kesken. Ei ollut valmista käsikirjoitusta johon tukeutua. Välillä tuntui että esitykseen oli liian monta reittiä ja se lisäsi epävarmuutta. Mutta

ensi-ilta toi mukanaan palkkion. Vaikka olin vakuutellut nuorille että esitys tulee toimimaan, niin vasta yleisö antoi heille lopullisen varmuuden, uskon omaan tekemiseen, esitykseen.

Parhaiten *Kevään hajoamisen* esityksiä miestäni kuvasi lapsenomainen heittäytyminen ja leikki. Tätä kautta löytyi rentous ja luontevuus. Luontevuus syntyi myös siitä että nuoret kokivat ryhmässä syntyneen esityksen vahvasti omakseen. Olihan jokainen saanut vaikuttaa lopputulokseen. Vaikka esityksiä ei ollut paljon, niin uskon että tuoreus ja hetkessä elämisen tuntu olisi kestänyt pidemmänkin esitysjakson. Ainakin osittain tämä selittyy sillä että esityksessä oli mukana joko kokonaan tai osin improvisoituja kohtauksia. Esitysjakson jälkeen oli mukava palauttaa mieleen näytelmän käsiohjelman teksti:

Työprosessi on ollut kiehtova ja vaativa. Lähtiessämme rakentamaan näytelmää aiheen ympärille oli opittava sietämään epävarmuutta. Oli vain uskottava. Tämä prosessi on vahvistanut käsitystä teatterin luovasta voimasta. Teatteri on leikkiä ja leikki tärkeää!

3. *Pedagogiikan hajoaminen*

Otsikko saattaa tuntua hieman dramaattiselta, mutta se on mielestäni kuitenkin perusteltu. Hajoaminen on yksi tämän opinnäytetyön keskeisistä teemoista. On hyvä myös muistaa että luonnossa hajoaminen on osa elämää, jopa elämän mahdollistaja. Mutta ennen kuin voin kirjoittaa hajoamisesta, täytyy minun kirjoittaa pedagogisesta ajattelustani.

Keskeinen pedagoginen ajatukseni on mahdollisuuden ajatus, joka voi mahdollistaa dialogisuuden. Dialogisuutta ei voi synnyttää väkisin (Löytönen 2009). Aitoa Minä-Sinä yhteyttä voidaan pitää ideaalina, joka toteutuu harvoin ja odottamatta, mutta kuitenkin sillä on arkipäiväisiä suhteitamme ohjaava ja suuntaava merkitys (Värri 2002, 75). Kasvatussuhteessa Minä-Sinä yhteys on dialogisten suhteiden erityistapaus, eikä se koskaan voi olla täydellisesti molemminpuolinen, koska kasvattaja on kasvatettavalleen maailmankantaja, olennaisten merkitysten ja arvojen välittäjä (Värri 2002, 83). Samalla kun kasvattaja vaikuttaa toiseen kasvattavasti, hänen tulisi kuitenkin kohdata toinen aidosti toisena persoonana Sinänä. Kasvatussuhdetta voi siis pitää teoreettisesti ja eettisesti poikkeuksellisen vaativana. Kaksinaisuutensa vuoksi sitä voi kuvata kohtaamiseksi kapealla rajalla, jossa pyritään vaikuttamaan toiseen ihmiseen, mutta samalla myös kunnioittamaan hänen itseyttään (Värri 2002, 86). ”Meidän täytyy *ensin tunnistaa toinen ihminen toiseksi*, ennen kuin voimme tunnistaa, *millä erityisellä tavalla* hän on toinen: erilainen” (Hankamäki 2003, 60).

Koen myös, että niin ohjaajana kuin opettajanakaan en tule koskaan valmiiksi. Jos lopettaisin uuden oppimisen, itseni kehittämisen, tarkoittaisi se samaa kuin että kadottaisin mielenkiintoni itse Elämää kohtaan.

Dialogisuudessa keskeinen seikka on Sinän ja Minän välitön molemminpuolisuus, joka toteutuu vain pidättäytyessämme käyttämästä Toista keinona tai välineenä omiin päämääriimme. Kun luovumme omistushalusta, pystymme vastaamaan toisen kutsuun; ymmärrämme

molemmipuolisen yhteyden merkityksen omalle kasvullemme. Olemme vastaanottavaisia olemiselle ja tästä syntyy oivallus, ettemme vain me ole kasvattajia, vaan myös lapset ja luonto kasvattavat meitä (Värri 2002, 75). Opetustilanne, oppilaat kasvattavat opettajaa.

Opettaja on ryhmässä keskeisessä asemassa ryhmän vetäjänä ja hänen tulee luonnollisesti huolehtia siitä, että ryhmä toimii tavoitteensa mukaisesti, mutta opettajan velvollisuus on myös pitää huolta ryhmän hyvinvoinnista ja aidosta tasa-arvoisuudesta. Itsensä ryhmästä syrjäytyneeksi ja ulkopuoliseksi voi tuntea kuka tahansa. Taustalla vaikuttaa käsitys ihmisten eriarvoisuudesta. Eriarvoarvoisuutta on puolestaan koetettu lieventää vaatimalla tasa-arvoa, niin että siihen on pyritty samanlaisuuden ihanteella. Eriarvoisuutta on yritetty poistaa vähentämällä niitä tekijöitä, jotka luovat ja pystyttävät yhteiskuntamme erilaisuutta. Kuitenkin se, että maailmassa vallitsee arvoja, arvostuksia, etiikkaa, edellyttää asioita ja ilmiöitä sekä erilaisuutta että eriarvoisuutta. Ilman eriarvoisuutta ei voi olla hyvää eikä pahaa, ei oikeaa eikä väärää. On hyvin ristiriitaista, jos eriarvoisuutta koetetaan poistaa tukahduttamalla ihmisyksilöiden välillä vallitsevaa erilaisuutta. Tällöin tasa-arvon vaatiminen tuhoaisi yhdenvertaisuuden keskeisen motiivin: luvan olla erilainen. Aito tasa-arvoisuus tunnustaa arvojen ja arvostuksen eron (Hankamäki 2003, 269–270).

Vapaus ja auktoriteetti - vapaus ja vastuu ovat mielestäni merkityksellisiä, dialogisuuteen kuuluvia sanapareja. Opettajana haluan säilyttää vapaan ilmapiirin, mutta ymmärrän myös asemani mukanaan tuoman auktoriteetin ja näiden välillä olevan tarpeellisen jännittyneisyyden. Vapaus ei ole rajojen poissaoloa: “Out of respect for freedom I have always deliberately refused its distortion. Freedom is not the absence of limits. What I have sought always is to live the tension, the contradiction, between authority and freedom so as to maintain respect for both. To separate them is to provoke the infraction of one or the other” (Freire 1998, 99).

Vastuu on dialogisuuden ydin, jos sillä tarkoitetaan sitä että joku minusta riippumaton kääntyy minua kohti, joku jolle voin vastata. Toisen läsnäolo ja hänen kääntymisensä minun puoleeni on vetoamus joka edellyttää vastaustani: vastuu ja vastaaminen kuuluvat yhteen. Myös vapaus ja vastuu ovat sidoksissa toisiinsa. Jos ihminen elää pelkän välineellisen järjen maailmassa, on hän rajoittanut minäänsä kohti kääntynyt yksilö. Hän on vapaudeton subjekti, hänellä ei ole itsensä ulkopuolella mitään, missä ja mihin nähden vapaus toteutuisi (Värri 2002, 73). Vastakohtana omalle pedagogiselle ideaalilleni näen autoritäärisen kasvatuksen, joka väistämättä johtaa indoktrinaatioon.

Teatterin opettamisen ja ohjaamisen koen ruumiillisena ja vuorovaikutteisena tapahtumana. Kuten Juha Varto kirjoittaa: ”Taito- ja taideaineissa kehollisuus ja aistisuus ovat olennaisia tietostrategian tekijöitä. Molemmat estävät ajattelemasta, että kyse olisi datasta, tietueista, esineellisestä tiedosta, jota on varastoituna valmiina jonnekin ja josta se noudetaan teknisin apuvälinein jotakin ’käyttöä’ varten” (Varto 2003, 106). Ohjaajana pyrkimykseni on kannustaa näyttelijää jonkin asteiseen itseohjaavuuteen. Siihen että näyttelijä myös oma-aloitteisesti vie näytelmää eteenpäin, on mukana yhteisessä luovassa prosessissa. Kuten pedagogisessa ideaalissani yleensäkin, ei ohjaaja ole se joka vain katsomon penkiltä käskyy näyttelijöitä. Kyse on kohtaamisesta, vuorovaikutuksesta, vastuusta.

Oli kerran kuuluisa Kabukinäyttelijä, joka kuoli noin viisikymmentä vuotta sitten. Hän sanoi: ”Voin opettaa sinulle liikesarjan joka tarkoittaa ’katso kuuta’. Opetan sen kaikki eleet, kuuta osoittavaan sormenpäähän asti. Matka sormenpäästä kuuhun on sinun vastuullasi.”

(Oida & Marshall 2004, 122)

Tälläisin mieltein astuin keväällä 2011 kahden eri ryhmän eteen. Tiesin toki että pedagoginen ajatteluni on vielä paljolti teoreettista, koska opettajana ja ohjaajana minulla on vain vähän käytännön kokemusta. Vastuullani oli myös saattaa ensi-iltaan kaksi esitystä, joihin oppilailla oli voimakkaat ennakkoodotukset. Ilmassa väreili lievä onnistumisen pakko. Mielestäni harjoitukset kuitenkin lähtivät vuorovaikutteisesti ja hyvällä energialla käyntiin. Myös ohjaavalta opettajaltani sain positiivista palautetta dialogisesta otteestani ja fyysisistä harjoitteista. Sitten tapahtui jotain...

3.1. H U H U

21.3.2011, kun *Elostelijan elämän* ensi-iltaan oli aikaa noin kaksi ja puoli viikkoa, näytelmän päähenkilö vaihtui. Ryhmän kahdesta pojasta toinen astui sivuun näyttämöltä, jääden kuitenkin ryhmään hoitamaan järjestäjän / näyttämöestarin hommia. Hän ilmoitti vetäytymisen johtuvan henkilökohtaiseen jaksamiseen liittyvistä syistä. Asia hoidettiin avoimesti ja pois jäävän pojan ratkaisu ymmärrettiin. Näytelmän kannalta pyrin toimimaan niin että pystyisimme jatkamaan mahdollisimman vähin roolimutoksina. Jo alkuperäisessä roolimiehityksessä osa tytöistä esitti pojan/miehen roolia, joten se ei ollut ongelma. Tärkeää oli se että nyt avoimeksi jääneeseen keskeiseen rooliin löytyisi henkilö, joka pystyisi lyhyessä ajassa omaksumaan roolin. Onneksi jo tässä vaiheessa tunsin oppilaitani ja muutokset roolitukseen tehtiin vielä saman päivän aikana. Muutos vaikutti kuitenkin ryhmädynamiikkaan ja nuorten keskinäiseen kemiaan näyttämöllä. Esimerkiksi yhdessä kohtauksessa nuoripari halaa ja pussaa toisiansa treffien päätteeksi. Aiemmin nuorenparin esittäjät olivat tyttö ja poika, nyt siis kaksi tyttöä. Tästä halauksesta ja pususta kävimme keskustelua erityisesti siltä kannalta, mikä on omaa persoonaa ja mikä taas roolityöhön liittyvää. Uskon että tämä kohtauksen aiheuttama jännitteen muutos liittyi nimenomaan nuorten seksuaaliseen kasvuun, oman ruumiin tuntemiseen ja hyväksymiseen.

Harjoitukset sujuivat nyt mielestäni hyvin, kaikilta löytyi intoa ja tekemisen meininkiä, ja uusi näyttelijä oli uinut erinomaisesti keskeisen roolihenkilön nahkoihin. Ensi-iltaan oli aikaa reilu viikko. Silloin kuulin itseäni koskevan huhun, joka vaikutti koko loppukevääseeni Kallion lukiossa. Sillä seikalla, mitä kautta tuo huhu korviini kantautui, ei ole tässä tapauksessa merkitystä. Merkitystä on sillä, miksi tuo huhu pääsi syntymään ja mitkä olivat sen vaikutukset.

Elostelijan elämä-ryhmässä on keskusteltu siitä mihin näyttelijän on suostuttava, kritisoitu sitä, millaisia hahmoja joutuu näyttämään, mietitty onko naamiokohtauksissa käytettävät toogat liian paljastavia ja jopa siitä mitkä ovat motiivini ohjaajana, että olenko vain tirkistelemässä luvan kanssa nuoria tyttöjä (yhtä lukuun ottamatta näyttämöllä oli siis vain tyttöjä). Suunnilleen näin asia minulle kerrottiin, sekä myös se että tämä huhu oli kantautunut niin rehtorille, kuin ilmeisesti myös joidenkin oppilaiden kotiin asti. Myöhemmin sain vielä kuulla että rehtori haluaa keskustella asiasta kanssani, kun ensi-ilta olisi ohi.

Ensimmäinen reaktioni oli täydellinen tyrmistys. Tätäkö oli minun dialogisuuteni, hyvä vuorovaikutus opetustilanteessa? Miten voin kohdata oppilaat seuraavissa harjoituksissa? Moneen yöhön en nukkunut kunnolla. Tässäkö oli minun urani teatteriopettajana? Onko koko ryhmä lynkkaamassa minua, vai onko kyse yksittäisestä mielipiteestä? Vai onko huhu lähtenyt ryhmän ulkopuolelta? Odotin että jonkun oppilaan vanhemmat ottavat minuun yhteyttä ja tulevat vaatimaan selitystä. Minulla on kaksi tytärtä, jos jommankumman opettajasta olisi kantautunut korviini vastaavaa, niin minä ainakin olisin vaatinut selitystä. Kävellessäni koululla, mietin myös että jos huhu on kantautunut jo rehtorille asti, niin ehkä siitä tietää koko koulu, ja nyt oppilaat katselevat minua kyräillen; keski-ikäistä pervoa miesopettajaa, wannabe-ohjaajaa. Mittasuhteet kasvoivat päässäni valtavan kokoiseksi painajaiseksi. Asia ei olisi enää millään tavalla omissa käsissäni, enkä voisi tehdä sille mitään. Onneksi pystyin puhumaan asiasta ohjaavan opettajani

kanssa, joka oli seurannut opetus- ja ohjaustyötäni lähietäisyydeltä koko ajan. Ja pikkuhiljaa puhuri päässäni rauhoittui. Myöskään kukaan vanhemmista ei ottanut minuun yhteyttä.

Ennen kuin huhu oli kantautunut korviini, olin saanut puhelun yhdeltä oppilaalta. Hän kertoi epävarmasta olostaan ennen ensi-iltaa ja mainitsi myös että ryhmässä on jonkinlaista kuohuntaa. Ajattelin tämän pitkälti johtuvan näytelmän viimehetken roolivaihdoksista. Juttelimme suhteellisen pitkään ja sanoin oppilaalleni, että hyvä kun kerroit suoraan minulle. Sanoin myös että jos kenellä tahansa teistä on harjoitusten tai esityksen suhteen jotain sydämellä, niin tämä on oikea osoite. Muita yhteydenottoja ei tullut. Ja nyt kun kohtasin oppilaani ensimmäistä kertaa huhun jälkeen, en voinut muuta kun kerrata pelisäännöt. Huhusta en luonnollisesti voinut mainita mitään, muuten olisin vain pahentanut asiaa. Vuorossa oli toogien sovitukset, niihin oli edellisen kerran jälkeen tehty korjauksia, koska niissä oli hankala liikkua ja osa pysyi huonosti päällä. Jo aiemmin olin maininnut, että toogan alla pitää olla sellainen asu, että vaikka tooga valahtaisi päältä, se ei haittaisi. Olo ei saisi olla epämieluisa. Osa oppilaista oli edelleen sitä mieltä, että alusasua ei tarvittaisi, koska toogan saisi sidottua niin hyvin. Tässä vaiheessa vaadin kaikille yhtenäiset alusasut toogien alle. Itse harjoitukset sujuivat tuona päivänä hyvin. En huomannut mitään tavallisuudesta poikkeavaa, vaikka tuntosarveni olivat sojollaan joka suuntaan ja ajatukset harhailivat ja poukkoilivat vankeina pääni sisällä.

Maanantaina, neljä päivää ennen ensi-iltaa, oli näytelmän ensimmäinen läpimeno valon ja äänen kanssa. Läpimeno sujui kohtuullisesti ilman keskeytyksiä. Oma olotilanikin oli jo hieman rauhoittunut viikonlopun aikana. Vuorossa oli orgiat – kohtaous. Juuri ennen kuin laitoin kohtauksen tanssimusiikin päälle, kuulin oven käyvän katsomon takana. Käännyin katsomaan taakseni, rehtori oli tullut katsomoon, laitoin musiikin päälle ja kohtaous alkoi. Rehtori lähti katsomosta, kun päästiin loppukiitoksiin. Kysyn oppilailta, että huomasitteko että rehtori oli katsomossa? Joku vastasi: ”Ehkä

se on kuullu huhuja näytelmästä ja halusi tulla varmistamaan, voiko näytelmää esittää julkisesti.” Osa oppilaista oli mainostanut näytelmää kavereilleen sanoilla: ”Seksiä ja paljasta pintaa.”

Mihin näyttelijän on suostuttava, millaisia rooleja näyteltävä? Näytelmästä löytyy useita roolihenkilöitä, jotka eivät todennäköisesti kuulu oppilaiden, tai samanikäisten nuorten arkeen tai tuttavapiiriin, vaikka koulu Kallion kulmilla sijaitseekin. Roolihenkilöt ovat osittain kärjistettyjä, stereotyyppioita.

”Stereotyypit ovat muistin, historian ja olettamuksen säiliöitä” (Bogart 2004, 115). Joissain roolihenkilöissä on myös voimakas seksuaalinen lataus.

Näytelmä ei kuitenkaan kerro seksistä, vaan ystävyuden hajoamisesta ja oman tahdon murenemisestä. Jo varhaisessa vaiheessa, tehdessäni ohjaussuunnitelmaa päätin että tulen käyttämään *Elostelijan elämässä* fyysisiä harjoitteita (esim. Laabanin adjektiiviparit, ks. luku 2.1.). Tällä tavalla roolihenkilöä voi rakentaa ruumiillisesti, liikkeen avulla. Ei lukiolaisella tarvitse olla prostituoidun kokemuksia esittääkseen tätä, eikä kenellä muullakaan. Kyse on roolihenkilöstä. Näistä asioista olimme puhuneet myös roolien jaon yhteydessä. Olin myös puhunut harjoituksissa ohjaajan vallasta, siitä mitä ohjaaja voi pyytää näyttelijää tekemään. Korostin nimenomaan sitä seikkaa että näyttelijä päättää aina itse mihin suostuu.

Näyttämöllä näyttelijä on kuitenkin jatkuvasti ohjaajan katseen alla. ”Olemme osittain olemassa vain toisen katseen kautta. Siksi sillä, kuinka näyttelijä kokee tulevansa katsotuksi, on niin suuri merkitys. Harjoitustilanteessa jossa matka itsestä roolihenkilöön tapahtuu, tärkein katsoja on ohjaaja. Suhde ohjaajaan on herkkä, koska hänen katseellaan on suuri vaikutus siihen, kuinka näyttelijä kokee itsensä, sen minänsä josta jokainen roolityö lähtee” (Saisio 2005, 17). Varmastikin tämä katseenalaisuus korostuu, jos näyttelijällä on vähäinen määrä (tai ei ollenkaan) näyttämökokemusta, tai hän tuntee itsensä muuten epävarmaksi. ”Ohjaajana suurin panokseni tuotantoon ja ainoa todellinen lahja, jonka voin tarjota näyttelijälle, on huomioni. Kaikkein tärkeintä on huomioni laatu”(Bogart 2004, 83). Ohjauskokemus on minulle

muuta kuin tavallinen arkiaskare. Olen innostunut siitä mitä teen ja kiinnostunut siitä mitä näen. Kokemus nousee arjen yläpuolelle. Tunnen sen myös kehollisesti, sykkeeni tihenee ja verenkiertoni voimistuu. Minulla on heikko ääreisverenkierto jaloissa, mutta ohjatesa jalkojani ei palele, vaikka olisin sukkasiltani. Ehkä kyse on jonkinlaisesta intohimosta tätä työtä kohtaan. Mutta onko ohjaajan intohimoani, kiinnostustani, katsettani ja huomioni laatua voitu tulkita tirkistelyksi?

Elostelijan elämässä – tarinaan liittyen – muun muassa juodaan viinaa, käytetään huumeita, kiroillaan ja ollaan väkivaltaisia, mutta huhu kiertyi likaisella tavalla seksin ja seksuaalisuuden ympärille. Ensin ajattelin että viittaamalla seksuaalisuuteen lukion näytelmässä, olin tullut sohaisseeksi tabua. Mutta Kallion lukiossa on esitetty myös paljon voimakkaammin seksuaalisuuteen ja seksiin viittaavia tekstejä ja rajumpia tulkintoja, kuten esimerkiksi Leea ja Klaus Klemolan näytelmän *Kohti kylmempää* - tulkinta, jonka ensi-ilta oli tammikuussa 2011. Mutta ehkä tabu jota tulin sohaisseeksi, olikin se, että ohjaajana ja käsikirjoittajana tässä tapauksessa toimi keski-ikäinen mies?

Ensi-ilta ja esitykset sujuivat erinomaisesti, siihen nähden millaiset olosuhteet itselläni harjoitusten loppuvaiheessa olivat. Ehkä tämä tapahtumaketju toi produktion viimemetreille sen kaipaaman vastustuksen. ”Vastustus voimistaa ja suurentaa ponnistusta. Vastarinnan kohtaaminen, esteen uhmaaminen tai vaikeuden voittaminen vaatii aina luovuutta ja intuitiota. Ristiriidan tiimellyksessä täytyy ottaa käyttöön uusia energian ja mielikuvituksen varantoja. Vastustuksen nujertaminen kasvattaa lihaksia – taiteilijan lihaksia”(Bogart 2004, 150). Jokaisen esityksen jälkeen kohtasin myös oppilaiden vanhempia. Heidän reaktionsa näytelmään olivat pääosin neutraaleja, kohteliaan kiittäviä, mutta joukossa oli myös rakentavaa kritiikkiä ja innostuneisuutta.

Kohtaamiseni rehtorin kanssa sujui myös pääosin rakentavasti ja yhteisymmärryksessä. Hän oli nähnyt näytelmän, joten pystyimme puhumaan asiasta kokonaisuudessaan, eikä vain pelkästä huhusta. Rehtori myös kertoi että joskus tällaisista tapauksista on seurannut jopa potkut. Minulla taas puolestaan olisi vielä toinen mahdollisuus. Tällä rehtori tarkoitti *Kevään hajoaminen* produktiota, jota hän lupasi myös tulla katsomaan. Keskustelun jälkeen en kuitenkaan tuntenut helpotusta. Rehtori toimi mielestäni niin kuin pitääkin, eettisesti oikein ja virkansa edellyttämällä tavalla. Koin myös saaneeni jonkinlaisen synninpäästön. En ymmärrä ja ymmärrän mistä. Huhu oli joka tapauksessa olemassa, jostain se oli saanut alkunsa. En luultavasti koskaan saa tietää perimmäistä totuutta. Minulla olisi siis uusi mahdollisuus, mutta millä pedagogiikalla? ”Hyvä teoria soi käytännössä”(Saastamoinen 2010). Miten voisin saada teoriani soimaan käytännössä, kun tuntui että koko instrumentti oli hajalla?

Kevään hajoamisen ensi-iltaan oli aikaa reilu kuukausi. Nyt pystyin keskittymään pelkästään yhteen produktioon. Edessä oli tärkeä näytelmän kokoamisvaihe. Tiedossani oli, että ryhmän jäsenillä oli epäuskoa ryhmä- ja aihehäntöistä tekotapaa kohtaan ja sitä kautta – epäsuorasti – myös ohjaajuuttani ja pedagogiikkaani kohtaan. *Elostelijan elämän* loppusuoralla olin saanut voimia vastustuksesta, mutta nyt minusta tuntui että olin muuttunut araksi. *Kevään hajoaminen*-ryhmä koostui pelkästään tytöistä. Jo lapsesta saakka olen tottunut olemaan naisvaltaisessa ympäristössä (ks. luku 1.1. VETURI). Tyttöjen ja naisten parissa työskentely on näin ollen tuntunut minusta aina luontevalta. Mutta nyt, huhu oli tehnyt tehtävänsä. Katseeni ei ollut avoin, siinä asui pelko. Harjoituksissa huomasin myös karttavani fyysistä kontaktia. Uskoni produktioon pysyi kuitenkin vahvana. Kävin juoksu- ja pyörälenkeillä ja aloin kirjoittaa yhteenvetoa niistä materiaaleista mitä kevään aikana olimme saaneet kasaan. Pala palalta kokosin itseäni ja näytelmää. Huomasin että meillä oli runsaasti mielenkiintoista materiaalia, joka synnytti uutta materiaalia. Energiaa, joka synnytti uutta energiaa.

Kevätaurinko alkoi jo lämmittää, kuoriuduun nahkatakistani ja ensi-ilta ja kesä lähestyivät vääjäämättä. Aiemmin olin tämän ryhmän kanssa pyrkinyt ohjaajana olemaan lähinnä ajatusten ja ideoiden kokoaja ja näyttelijöiden innostaja itseohjaavuuteen. Vaikka tämä ei kovin energisesti ollut toiminutkaan, oli kevään harjoitusten aikana väistämättä syntynyt materiaalia. Kun olin saanut ryhmälle valmiiksi ensimmäisen version näytelmän käsikirjoituksesta, he näkivät konkreettisesti mitä olimme saaneet yhdessä aikaan. Koin tässä vaiheessa tarpeelliseksi ottaa selkeämmän ja suoraviivaisemman ohjaajan roolin, koska huomasin että ryhmä sellaista kaipasi. Perinteinen teatterikäsitys piti pintansa. Nyt kun ryhmällä oli käsikirjoitus, vaikka vain viitteellinen ja auktoriteetti joka sanoi tiukasti mihin suuntaan mennään, alkoi ryhmä toimia energisesti. Ja kun usko omaan tekemiseen pikkuhiljaa parantui, luovuus lisääntyi, ja näin oppilaat alkoivat kuin huomaamattaan viedä myös itsenäisesti näytelmää eteenpäin. Huomasin että joskus teoria voi toimia käytännössä mutkan kautta. Se että tietää teoriassa mihin pyrkii pedagogiikassaan, on vähän sama asia kuin erilaiset näyttelijäntyön tekniikat. Näyttämöllä ei voi ruveta tekniikoita miettimään, on elettävä hetkessä. On vain luotettava. Se mitä omista ennakoajatuksista on siirtynyt lähimuistiin, siitä kaukomuistiin ja siitä edelleen selkäyttimeen, sillä mennään. Ja välillä liian tiukat sapluunat pitää hajottaa, jotta voi saada tilaa uusille ajatuksille, mahdollistaakseen mahdollisuuden.

20.5.2011. Kevään hajoamisen ensi-ilta oli ohi. Olin saanut ryhmältäni ja yleisöltä paljon positiivista palautetta ohjauksestani – ja myös rehtorilta. Oloni oli helpottunut, tyytyväinen ja samalla tyhjä. Samantapainen tyhjyyden tunne minulle tulee lähes aina ensi-illan jälkeen, kun on ollut tiiviisti tekemisissä ryhmän kanssa, ryhmän joka parhaimmillaan puhuu samaa kieltä ja jonka tavoitteet ovat yhteneväiset. Sitten nähdään enää esityksissä, kunnes ryhmä hajoaa, kukin omille teilleen. Ja nyt oli päättymässä myös lähes koko kevätlukukauden kestänyt tiivis prosessi Kallion lukiossa. Oli aika hengähtää. Olin ennakolta tiedostanut sen, että kevät tulisi olemaan kahden ohjauksen

myötä haastava, mutta käytännössä se oli vielä ennako-odotuksiakin hajottavampi, opettavampi.

Vielä olivat edessä palautekeskustelut oppilaille. Palautekeskusteluissa huomasin olevani levollinen ja rento. Tunsin katseeni taas avoimeksi. Toukokuun viimeisenä päivänä, viimeisen oppilaan kanssa keskustellessani, ulkona helotti aurinko. Oli mukavaa kun sain antaa positiivisen palautteen oppilaalle. Keskustelun jälkeen kättely olisi tuntunut liian jäykältä ja viralliselta. En kuitenkaan halannut. Heilautin kättäni: Hyvää kesää!

Yhteenveto

Muistaa – luoda – jakaa, näihin kolmeen teonsanaan voisin kiteyttää kaksi keväistä ohjaustani. Kaksi näytelmää, joiden juuret ulottuvat aikaan paljon ennen kevättä 2011, ja latvukset kurkottavat tulevaan. Puolen vuoden aikana opin paljon omasta taiteilijuudestani. Verbi: oppia. Kauneinkaan teoria ei soi käytännössä, jos instrumenttia ei pidä vireessä. Tarvitaan työtä. Jos instrumentti hajoaa, tarvitaan luovuutta ja uskoa. Onneakin tarvitaan. Tarvitaan liikettä. Liike – energia – ruumis. Liikkeeseen tarvitaan energiaa. Jotta energia ja liike tulisivat näkyväksi, tarvitaan ruumis. Ruumis on ryhmässä enemmän kuin yksi. Ryhmä on yhtä aikaa monikko ja yksikkö. Teatteri on ryhmä jossa on liikettä – Teatteri on tiivistettyjä todellisuuksia – Teatteri on leikkiä.

Papan ja mummon eteinen
tuoksu saippualta.
Maton ja seinän väliin
jää raide,
veturin mentävä.

Eteinen on hämärä
ja hiljainen,
iltapäiväuninen.
Oma pieni maailma.
Makuuhuoneen oven takana
turva.

Eteisen peili on iso,
ruskearaaminen,
sen kautta heijastuu
ohut auringonsäde
olohuoneen puolelta;
uusi raide,
veturin mentävä.

LÄHDELUETTELO

Buber, Martin.1993. Minä ja Sinä. (J. Pietilä, Suom.) Porvoo: WSOY.

Bogart, Anne.2004. Ohjaaja valmistautuu. Seitsemän kirjoitusta taiteesta ja teatterista. (A.Arlander, Suom.) Jyväskylä: Like

Freire, Paulo. 1998. Pedagogy of freedom : Ethics, democracy and civic courage (P.Clarke, Trans.) Lanham : Rowman & Littlefield.

Hankamäki, Jukka 2003. Dialoginen filosofia. Teoria, metodi ja politiikka. Helsinki: Yliopistopaino.

Haug, Egil. Sand, Olav & Sjaastad, V. Oysten. 1994. Ihmisen fysiologia. (K. Sillman, Suom.) Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Järvilehto, Timo. 1987. Missä sielu sijaitsee? Psykkisen toiminnan hermostollinen perusta. Oulu: Kustannusosakeyhtiö Pohjoinen.

Lehmann, Hans-Thies.2009. Draaman jälkeinen teatteri. (R. Virkkunen, Suom.) Keuruu: Like

Lehtimaja, Lissu. 2008. Levinasin kasvot. Helsinki: Like.

Löytönen, Teija. 2009. Suullinen tiedonanto. Dialogisuus taidepedagogiikassa – kurssi. 24.11.2009.

Oida, Yoshi & Marshall Lorna. 2004. Näkymätön näyttelijä (L. Sipari, Suom.) Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

Ollikainen, Anneli.1988. Lihat ylös. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Saastamoinen, Riku. 2010. Suullinen tiedonanto. Luento: Dialogisuus ja yhteisöllisyys taidepedagogiikassa - kontrolliyhteiskunnan taideoppimiskäsitys. 3.2.2010.

Saisio, Elsa. 2005. Katseenalaiset. Ulkonäkö, identiteetti ja katseenalaisuus naisnäyttelijän näkökulmasta. Vantaa: WSOY.

Sontag, Susan. 1986. Lihan estetiikka. Teatteri Artaud'n mukaan. (R.stewen, Suom.) Rauma: Kustannus Oy Odessa.

Varto, Juha. 2003. Isien Synnit. Tampere: Juvenes Print – Tampereen yliopistopaino.

Värri, Veli-Matti. 2002. Hyvä kasvatusta – kasvatusta hyvään. Tampere: University Press.

Kannen kuva: *Kevään hajoaminen*. Kuvamanipulaatio tekijän valokuvasta *Jäiden lähtö*, sekä Vilma Vantolan valokuvasta näytelmän *Elostelijan elämä*-naamiokohtauksesta.

Liite 1: *Elostelijan elämän* käsikirjoitus.

Elostelijan elämä

A Rake´ s Progress

© Heikki Häkkä 2011

(Perustuu löyhästi William Hogarthin[1697–1764]
samannimiseen kahdeksanosaiseen taulusarjaan.)

Henkilöt:

Tom Rakewell

Liisa Uskola

Jalbert ”Jake” Kettu

Camilla Antavanniemi

-

Toimittaja 1

Toimittaja 2

Pirjo

Väinö-Irmeli

Jorma

Lulu

Kylli von Lädersäck

Henkikirjoittaja

Voitto

Tomin äiti

Hoitaja

Näytelmän oikeudet: *Heikki Häkkä*

p. 040–558 9501

heikki.hakka@luukku.com

1. Prologi

(Pirstale tulevasta. Tom/ Caesar pitää puheen kuvitelluille alaisilleen/yleisölle.)

Tom:

Valtakuntani alamaiset! Olen kutsunut teidät koolle, että elämä voisi jatkua aistit avoimina, täynnä nautintoja... Yhtä nautinnollisesti, kuin tähänkin asti. Se vaatii valppautta. Meidän on nähtävä salaliitot, nuo nautinnon näivettäjät, hekuman hävittäjät, joita tämä valtakunta on väärellään. Nähtävä ne, paljastettava, toimittava niitä vastaan. Tuhottava ne! On siitettävä lapsia ja kasvatettava heidät lihallisuuden lähettiläiksi. Aistien iloissa on mahlani virrannut, ainutlaatuinen voimani saanut uuden tulemisen. Näin valtani kasvaa, vahvistuu!

Olen valinnut keskuudestanne muutaman uskotun, jotka ovat teille minun raajojeni jatke, minun mieleni kieliä ja aistieni astinlautoja. Minä luotan heihin, joten teidän tulee arvostaa heitä, asettaa heidät itsenne yläpuolelle. He ovat minusta seuraavat. He maistavat ruokani ja viinini, tarkistavat postini ja vieraani, antavat neuvoja parhaansa mukaan. Mutta minä olen yksi ja ainoa! CAESAR, ylin hallitsijanne jumalten armosta! Minä olen teidän jumalanne, teidän rukouksienne kohde, vastaus teidän rukouksiinne! Sillä, alamaiset! Vain minä voin muuttua lihaksi teidän näyissäanne.

2. Viesti

(Hotelli valtakulman sviitti. Aamuyö. Sängyssä tuore kihlapari, Liisa Uskola ja Tom Rakewell. Puhelin soi.)

Liisa:

Hei! Herää... puhelin... kuulitsä? Herää ny, kulta!

Tom:

Mmm...

(Liisa räppää valot päälle)

Tom:

Ai saatana...(vetää lakanaa silmille)

Liisa:

Kulta...vastaa ny...

Tom:

Joo, joo(*nostaa puhelimen luurin*) Mmm...joo...joo, no ymmärrän... mm, okei, joo.(*laskee luurin alas.*)

Liisa:

Mitä ny, Kuka se oli? ... Tomppa hei, mikä sun on? Rakas...

(Tom nousee istumaan sängyllä, kääntää selän Liisalle)

Liisa:

...Mä rakastan sua!

(Tom ottaa minibaarista pienen viinapullon ja juo sen kerralla. Tauko)

Liisa:

Sä pelotat mua...

Tom:

Saita paska kuoli...

Liisa:

Voi ei...

Tom:

(ottaa toisen viinapullon, kippistää ilmaan...) Saita paska kuoli! (...ja juo)

3. Perintö

(Oveen koputetaan)

Liisa:

Tom!?

Tom:

... Äh, se on tietysti Jake.

(Tom nousee ylös, kietoo lakanan kehonsa ympärille toogaksi)

Liisa:

Hei mul ei oo...

Tom:

No pue! *(menee avaamaan oven)*

Jake:

Moi mitä... Mitä Caesar!*(kohottaa kätensä tervehdykseen)*

Tom:

Tä?

Jake:

No toi tooga ja... viesti sairaalasta et sun faija...

Tom:

Sä kuuntelit... ja eiks respassa oo nyt ketään?

Jake:

(huomaa Liisan, joka pukeutuu peiton alla) Moi Lissu!(Tomille) Älä nipota, tajuutsä? Tää on sun hotelli. Sä oot nyt Caesar, vittu, Hotelli Valtakulman keisari!

Tom:

Valtakulman... Vittu, Valtakunnan!

Jake:

Ave Caesar!

Liisa:

Oikee kihlajaisyo.

Jake:

Ai, mä en tienny... Onnee..

Tom:

Joo, ei mitää... Hei, nyt juotavaa...

Liisa:

Ei mitää?...

Tom:

...mä tarjoon.*(menee minibaarille ja ottaa oluet itselleen ja Jakelle)*

Liisa:

... sun isäs on just kuollu...

Tom:

Älä nipota, otettaa sun mieliks vaikka faijalle. Kippis!

Jake:

Eiks Liisa... tota... joo, kippis!

Tom:

Lissu on nykysin raivoraitis tiukkapipo.

Liisa:

Heh heh.

Jake:

(Tomille) Tajuutsä, tää sviittiki on nyt sun...

Tom:

Caesarin sviitti... Ja Jake, susta tulee mun oikee käsi...Maljanne, ylin neuvonantajani! ...
Virallisesti toimitusjohtaja Jalbert Kettu.

Jake:

Kippis! Siis, Tomppa... Maljanne oi Caesar, nöyrin palvelijanne...

Liisa:

Kippis...

Tom:

Hei, älä murjota siellä. Paska kuoli, nyt juhliitaan!*(ottaa patjasta kiinni ja yrittää kammeta Liisaa lattialle)*

Jake:

Joo, paska kuoli, nyt pyyhitään!

(Jake tulee auttamaan Tomia ja tarttuu patjasta kiinni. Patja repeää ja sisältä pursuaa seteleitä)

Tom:

Voi jumalauta! Faija perkele! Minkä teki...

Jake:

Voi vittu!

Tom:

...saatanan hullu! Roope Anikka...

Liisa:

(lattialta) Tä?

Tom:

...tää patja on ihan täynnä...*(heittele seteleitä)*

(oveen koputetaan, hetken hiljaisuus)

Tom:

(Jakelle) Kysy, kuka siel on...

Jake:

Kuka siel on?

Camilla:

Mä, Camilla...ootse sä Jallu?

Jake:

Mä oon Jake!

Tom:

Päästä sisään. Nyt juhlitaan!*(Jake avaa oven)*

Jake:

(Camillalle) Mä oon Jake, Jake!

Camilla:

Joo, joo!*(pussaa Jakea poskelle)* Nii, kato Jallu, ku mä aattelin, et ku respassa ei ollu ketää....tä! Mitä tääl on oikeen...

Tom:

Saituri kuoli ja mä räjäytin pankin!

Camilla:

Vautsi vau!

Liisa:

Just joo...

Tom:

(Tom iskee Camillalle silmää) Lisää juotavaa, nyt juhlitaan!*(ottaa kaksi olutpulloa, vie toisen Camillalle. Liisa ottaa Jaffan).*

Jake:

(Hakee lisää olutta) Ave Caesar!*(aina kun mahdollista, pistää seteleitä huomaamattomasti taskuunsa.)*

Tom:

Camilla kippis! (*juovat. Suutelee Camillaa. Huomaa Liisan katseen*) Tänään mä suutelen kaikkia! (*Suutelee Jakea, sitten Liisaa. Kilisyttää olutpulloa*) Ystävät... Alamaiset! Meillä on yhteinen salaisuus. Tässä patjassa on tulevaisuus! Jos te ootte... olette minulle uskollisia alamaisia, niin takaan, että myös te pääsette haukkaamaan nautinnon mehukkaita hedelmiä.

Jake:

Ave Caesar!

(Tomia pabvotaan Caesarina. Muut, paitsi Liisa, ryyppäävät, heittelevät seteleitä ilmaan ja leikkivät niillä. Liisa ryntää vessaan oksentamaan)

Camilla:

Ottikse liikaa?

Jake:

Pitäiskö mejän lähteä?

Tom:

Ottakaa juotavaa mukaan... Ja Jake! Hoida huomiseks vähän(näyttää eleellä sätkän polttoa), nyt on millä mällätä(*poimii lattialta Jakelle seteleitä*).

Jake:

Ave Caesar!

Camilla:

Huomenna sit!

Jake:

Tomppa!(*näyttää peukaloo*)

Tom:

Jake!(*näyttää peukaloo*)

(Camilla ja Jake häipyvät, Liisa tulee vessasta ja rojahtaa sänkyyn. Tom poimii lattialta seteleitä, menee peilin eteen, nostaa kädet ylös voitonmerkiksi ja antaa seteleiden pudota)

Tom:

Hotelli Valtakulma! VALTAKUNTA! (Black out)

4. Katolla

(Tom ja Jake hotelli Valtakulman katolla)

Jake:

Lievä näköala.

Tom:

Joo, tänne pitäs tehdä kattoterassi, mut faija valittaa, ettei muka oo rahaa.

Jake:

Toishan se rahat takasin moninkertasena.

Tom:

Saita mikä saita. Mut hei... enää viikko ja sit..

Tom&Jake:

School's out for summer! School's out forever!

Tom:

Tuu.

(Pojat menevät aivan katon reunalle, makaavat vatsallaan ja katselevat alas kadulle)

Tom:

Kato(*sylkäisee alas*). Huomaatsä, se hajoaa tolleen pieniks pirstaleiks.

Jake:

Joo. (*molemmat sylkevät alas, aina silloin tällöin*) Mä sain tulokset kauppakorkeesta...

Tom:

No?

Jake:

Kaks pistettä auki...(*tauko*)

Tom:

Mä voin kyl puhua faijalle, et se ottais sut tänne hotellille töihin, vaik respaan, tai jotain...

Pitäisit välivuoden.

Jake:

Nii, no ehkä...

Tom:

Faija vois suostuakki. Se meidänluokkalainen Camillaki pääs kesätöihin.

Jake:

Ai SE Camilla?

Tom:

Jep! Miss Antavanniemi.

Jake:

Mmm... Entäs sä?

Tom:

No, mä jään tänne hotellille...

Jake:

Ei ku: ENTÄS SÄ?

Tom:

Tä?

Jake:

Kyl sä tiedät.

Tom:

Mitä?

Jake:

No siellä diskossa.

Tom:

Aaa, se...Lissu.*(tauko)* Eiks se asunu ennen siinä teijän rapussa?

Jake:

Niin ku et tietäs.

Tom:

Aattelin vaan...

Jake:

Mitä?*(tauko)*

Tom:

Tiedätsä mihin ne muutti?

Jake:

Äää... Jätkä käy kierroksilla... Ooh... Dancing Queen, mmm... Lady Marmalade...

Tom:

Älä viitti.

Jake:

Okei, ne puutalot, siinä torin lähellä...

Tom:

(nousee istumaan, näyttää) Siis noi.

Jake:

(nousee myös istumaan) Just, ni ei niihin ainakaan.

Tom:

Heko heko.

Jake:

Rock Your Baby...Hot Stuff...Sugar Baby love...(lähtevät)

5. Aamu

Liisa:

Hei! herää... pitäis varmaan siivota, ja jutella.

Tom:

(Tom heräilee tokkuraisena.) Mitä kello?

Liisa:

Ihan tarpeeks. Kuulitsä mitä mä sanoin?

Tom:

Joo siivota, tietysti.

Liisa:

Ja jutella.

Tom:

Mä otan yhen kaljan, sit pitää funtsia(*istuu sängylle, selkä Liisaan päin, avaa oluen, juo*).

Liisa:

Sä olit yöllä ihan outo.

Tom:

Isä kuoli.

Liisa:

Mä oon tosi pahoillani... mut musta vaan tuntuu ettei se sureta sua yhtään...

Tom:

Mm.

Liisa:

Kumminki sun isäs... Vaik nythän meillä olis mahdollisuus tehdä ihan mitä meitä huvittaa.

(Tom on pitkään hiljaa)

Tom:

Mä sanoin, et pitää vähän funtsia.

Liisa:

Funtsia?

Tom:

Mmm... tää voi muuttaa aika paljon...tarkotan, et isot kuviot. Nää rahat... tää juttu ei saa vuotaa. Ymmärrät sä?

Liisa:

Entäs me?*(tauko)* Mikset sä vastaa...kulta?

(Tom avaa toisen oluen)

Liisa:

Luuletsä etten mä nähny, mitä peliä sä pidit Camillan kanssa. Ja miten se katteli sua ja kiherteli.

Tom:

Joo joo, mähän suutelin kaikkien kanssa.

Liisa:

Voi jumalauta, Tom! Mikset sä puhu mulle? Enks mä merkkää sulle enää yhtään mitään?

Tom:

Tää nyt on ihan uus tilanne.

Liisa:

Niin on, ihan uus! Tajuutsä Tomppa, et meil on vastuu mejjän tulevasta lapsesta...Tajuutko?!

Tom:

Ehkä mejjä ei ois vielä pitäny...

Liisa:

Ei ois... Tietenkään ei ois pitäny! mut ku nyt sattuu vaan käymään näin!

Tom:

... pitäny... kihloihin (*tauko*). Eihän meil oo mihinkää kiire...ollaa nuoria kumpiki (*tauko*) Tai, et...ei ainakaan perhettä viel pitkään aikaan.

Liisa:

Mä luulin, et säki halusit...

Tom:

Sit, ehkä joskus myöhemmin...

Liisa:

Ymmärrätkö sä, kuinka paljon mä sua rakastan?

Tom:

Kyllä mäkin susta välitän... mut, ehkä näin on parempi...(kaappaa lattialta tukun seteleitä ja tarjoaa niitä vaivautuneesti Liisalle.) Aattele nyt vähän, sä oot vielä nuori, silloin pitää elää.

Liisa:

Elää... Sä et tajua... mä en ikinä vois... (*jätää sormuksensa yöpöydälle, laittaa käden kohtunsa päälle*) Mä rakastan tätä... ja sua... Aina!(lähtee huoneesta).

(*Tom heittäytyy vuoteelle selälleen...*)

Tom:

No voi helvetti... (*...on pitkään hiljaa. Ottaa luurin ja soittaa.*)

Moi, Jake! ... Saitsä kamaa?...Jees! Maria, Maria, Mariiaa. Tuo tänne... tietysti, totta kai Camilla voi toimittaa, sähän oot nyt toimitusjohtaja... ja Camillahan vois samalla vaik vähän siivota täällä...All Right!

(*Tom laittaa luurin pois, loikoilee sängyllä. Ottaa sormuksen sormestaan ja Liisan sormuksen yöpöydältä, tiputtaa molemmat roskikseen.*)

6. Lehdistötilaisuus

(*Hotellin allasbaari, taustalla ovi uima-altaalle. Jake on järjestänyt lehdistötilaisuuden. Paikalla lehdistön edustajia. Tomia odotellaan*)

Jake:

... vielä pieni hetki. Voitte ottaa tässä odotellessa talon tarjoamia virvokkeita... Niin, olen nyt selostanut pääpiirteittäin uuden konsernimme toimintastrategioita, kuten siis jo mainitsin, näin toimitusjohtajan ominaisuudessa... Ja nyt, ennen yhtiömme varsinaisen sielun, pääjohtaja Rakewellin saapumista, vastailen mielelläni kysymyksiinne...

Toimittaja 1:

Mikä on mielestänne Valtakulma-konsernin merkitys kaupungin talouselämälle?

Jake:

Valtakulma - The PowerCorner... Mielestämme tämä kaupunki tarvitsee...ansaitsee meidän kaltaisemme yrityksen, piristämään ja monipuolistamaan talouselämää... Ja parantamaan kaikkien kaupunkilaisten hyvinvointia...

Toimittaja 1:

Kaikkien kaupunkilaisten, mitä tarkoittatte?

Jake:

Hyvin yksinkertaista, jos talouselämällä menee hyvin, se on jokaisen kaupunkilaisen etu. Kiitos. Ja oliko muilla vielä kysymyksiä.

Toimittaja 2:

Puhutte konsernista, mutta tähän on itse asiassa vain yksi ikäloppu hotelli.

Jake:

Tarkemmin sanottuna Jugendia, ja sisätilat ovat ajanmukaiset. Ja jo lähitulevaisuudessa olemme monialayritys, kuten sieltä papereista voitte lukea. Juuri tämän takia me tämän lehdistötilaisuuden järjestimmekin. On siis syntymässä jotain aivan uutta...

Toimittaja 2:

Sehän tässä juuri kummastuttaa, että millä pohjalla, millä resursseilla? Kaksi keskenkasvuista pojankloppia... Varsinkin rahoitus...

Jake:

Rahoitus on tavallaan, enemmän pääjohtajan toimialaa, mutta hänen puolestaan voin vastata että se on liikesalaisuus.

Toimittaja 1:

Liikesalaisuus?

Jake:

Ehdottomasti, mutta voin vakuuttaa teille, että rahoitus on vankalla pohjalla.

Toimittaja 1:

Minusta, kuitenkin kaupunkilaisilla on oikeus tietää...

Jake:

Kaupunkilaisilla on oikeus tietää, miten tästä tunkkaisesta läpikulkupaikasta rakennetaan moderni ja viihtyisä city. Keskitytään oleelliseen.

Toimittaja 2:

Tietysti, mutta jos rahoitus...

(Tom saapuu hilpeällä tuulella aulaan, toisessa kainalossa Camilla ja toisessa Pirjo)

Tom:

Moi ! *(Salamavaloja)*

Jake:

Anteeksi, arvoisat lehdistön edustajat, ilmeisesti sihteeri on ilmoittanut pääjohtajalle väärän ajankohdan...

Camilla:

Joo! Hei vaan teille kaikille! Mä olen sihteeri Camilla Antavanniemi ja tää Pirjo tässä on mun assistentti.

Tom:

Ajankohta on mitä mainioin, ottakaa virvokkeita...

Jake:

Tilaisuuden luonteesta on varmaankin annettu Tomille... herra Rakewellille, täysin väärää tietoa...

Toimittaja 1:

Pitävätkö paikkansa huhut, joiden mukaan hotellilla on järjestetty hurjia ryyppyjuhlia siitä lähtien kun isänne kuoli?

Tom:

Hautajaispuheet on pidetty, suruaika vietetty, joten faija levätköön rauhassa. Ja silloin juhlitaan, kun on juhlimisen aihetta.

Toimittaja 2:

Sitä rahoituksesta...

Jake:

Pääjohtaja tarkoittaa tietysti uuden konsernin perustamisjuhlia. Mutta muuten, tuonkaltaisilla huhuilla ei ole mitään perää.

Toimittaja 1:

Entä miten päihteiden käyttö noin yleensä...

Jake:

Kiitos, mutta tilaisuus päättyy tähän. Kaikki oleellinen kävi jo selväksi alustuksestani. Pääjohtajan puheenvuoron saatte kirjallisenä toimituksinne, sekä konsernimme virallisen anteeksipyyntöni sekaannuksesta. Toivomme teiltä ammattimaista suhtautumista, ilman sensaatiohakuisuutta. Tämä on koko kaupungin kannalta tärkeä ja yhteinen hanke. Kiitos vielä kerran. Tilaisuus on päättynyt. *(ohjaa lehdistön edustajat pois)*

Tom:

(ottaa itselleen ja tytöille juotavaa) Nää partyt päättyi jo. Ottakaa kuiteski lisää...ja mehän otetaan...

Jake:

Voi jumalauta teijän kanssa! Arvaa vaan, millassia juttuja on huomisissa lehdissä.

Tom:

Älä nipota, sähän klaarasit ton jutun hyvin. Mä luotan suhun.

Jake:

Äh, ei se riitä. Tajuutsä, et noi sun toilailut tuhoo vielä koko bisneksen.

Tom:

Hei, Toimitusjohtaja Kettu, älä oo noin kiree. Tuu tänne mejän kanssa ottaan vähän mehua. Kato ilta on nuori ja tytöt kuumia, tai toisin päin.

Jake:

Emmä nyt.

Camilla:

Tuu vaa, Jallu. Pirjoki haluaa.

Pirjo:

Joo, yks Jallu Colalla.

Jake:

Tom, jutellaan sit ku sä oot vähän paremmassa kunnossa. *(on lähdössä)*

Tom:

Mitä mun kunnossa on vikana? Hä? Ja sä et mee mihinkään. Tää on määräys, kato mä oon sentään pääjohtaja... *(tarttuu Jakea hihasta)*

Jake:

(riuhtaisee itsensä irti) Mä meen selvittämään sun sotkuja! *(on jo menossa)* Ääliöistä touhua...

Tom:

Sano isäs, ku sua teki... Ilonpilaaja!

Camilla:

Hei Tom, me kyl pidetään sut ilosena, vai mitä Pirjo?

Pirjo:

Joo, mulle yks Tom Collins.

7. Kirje

(Liisa on synnytyssairaalassa. Kirjoittaa kirjettä.)

Liisa:(oikolukee)

Rakas Tom! Mulle sä olet edelleen rakas, vaikka sä väität että sulla ei oo enää mitään tunteita mua kohtaan. Mä kuitenkin synnytän kohta meidän yhteisen lapsen, oon nyt synnytyssairaalassa. Mä aattelin, että sun olis hyvä olla tietonen asiasta. Soittaa mä en *(supistuksia)* enää viitti, kun sä et kumminkaan suostu vastaamaan. Mä kyllä huolehdin tästä lapsesta yksin, tai onhan mulla äiti kotona apuna. Tää kirje ei tarkota sitä, että tarvisin sulta jotain. Mä rakastan sua ja tahdon sulle pelkästään hyvää. Jos sä haluat, niin voit millon tahansa tulla tapaamaan mua *(supistuksia)* ja meidän lasta. Jos lapsi on poika, sen nimeksi tulee Tom. Ja vielä kerran: Mä en vaadi sulta mitään!

Rakkaudella: Liisa

(jatkaa kirjoittamista, oikolukee)

PS. Susta liikkuu kaupungilla outoja huhuja, mutta mä en välitä niistä, mulle sä oot aina se herkkä ja rakas Tomppa... *(supistuksia)*

Liisa:

Ei helvetti!

(repii kirjeen ja heittää lattialle)

8. Orgiat

(Allasbaari, baarin takana on ovi uima-altaalle, sieltä kuuluu diskomusiikkia. Läpikuultavan seinän läpi heijastuu diskopallon säteitä. Juhlinnan ääniä, veden loisketta. Kuuluu valtava rysähdys. Epämääräistä hälinää)

Väinö-Irmeli:

(avaa oven, juoksee uima-altaalta) Diskopallo, se putos...sirpaleet pitkin allasta...voi helvetti!... Missä Tomppa on?! Tomppaa!!

Camilla:

(baaritiskin takaa. Sieltä kurkistaa myös Jorma) Ei oo Tomppaa näkyny.

Väinö-Irmeli:

Missä helvetissä se on? Toi oli kyl sellanen rysähdys, et kohta on paskalakit paikalla.

Camilla:

Ei täältä mitään kuulu.(jatkaa touhujaan baaritiskin takana)

Jake:

(ryntää sisään) Mitä helvetiä se oli..

Väinö-Irmeli:

Diskopallo, se vaan yhtäkkiä putos... Mis Tomppa on?

Jake:

Ei Tompasta taida olla nyt mihinkään... Mä hoidan.(menee allashuoneen ovelle)

Loukkaantuks kukaan?

Väinö-Irmeli:

Ei kai? ei mun mielestä...

Jake:

Eihän noi edes tajua, mitä on tapahtunu. Hei tulkaa pois sieltä altaasta! Se on täynnä sirpaleita!

(epämääräistä hälinää)

Väinö-Irmeli:

...miljoona pirstaletta...

Jake:

Oliks Camilla äsken täällä?

(Väinö-Irmeli näyttää baaritiskiä, jonka takaa kuuluu rakastelun ääniä)

Just...Väinö-Irmeli hei, kato ettei kukaan loukkaa itteään, mä meen soittaan jonkun siivoamaan.(lähtee)

Väinö-Irmeli:

Mä katon.(altaalle päin) Hei ottakaa ihan relax, mut pysykää pois altaalta, jooko? Kaikki okei?

(Tom tulee paikalle Lulu kainalossa)

Tom:

Mikä meno?

Lulu:

Mä meen uimaan.

Väinö-Irmeli:

Ei sinne voi nyt mennä. Etteks te muka kuullu? Diskopallo tipahti ja hajos pirstaleiks pitkin allasta.

Lulu:

Asia anaali.(*menee*)

Tom:

Oho! Eiks sirpaleet tuota onnea...

Väinö-Irmeli:

No peilinsirpaleet..

Tom:

Okei onnettomuutta sit...

Väinö-Irmeli:

Vaik toisaalta, ne peilithän oli jo valmiiks palasina siin pallossa...

Ääni altaalta:

Tuleeks sitä juomaa, vai jäit sä naimaa!

Camilla:

(*nousee baaritiskin takaa*) Joo, joo! Ihan just...

Jorma:

Jos mä autan...

Camilla:

Ei tartte... (*ottaa täysinäisen viinatarjottimen ja vie altaalle*)

Tom:

Pr-emäntäki vielä...tai taas kahdella jalalla.

Jorma:

Tota...mäki taidan tästä... (*häipyä altaalle*)

Tom:

Väinö-Irmeli, mikä meno?

Väinö-Irmeli:

Onks kaikki Ok? Sä näytät vähän kalpeelta...

Tom:

Homma näpeissä (*nuuhkaisee etu- ja keskisormiaan*). Mä oon halutuin hedelmä... halukkain hedonisti... Valtakunnan parhaat orgiat... eiks näin oo?

Väinö-Irmeli:

On, on.

Tom:

Valtakunnan haluttavin... Caesar, yksi ja ainoa...yksi... yksin ja aina.

(tauko)

Hajota ja hallitse... Äiti...pää hajoaa...

Väinö-Irmeli:

Mä kuuntelen...

Tom:

Caesar ei hajota ja hallitse. Caesar irstailee ja hajoaa... Mul on vaa...emmä tiää... Lissu, Liisa Uskola, Lady Madonna... Power Corner: lonely hearts hotel *(tauko)*. Äitiii! Pää hajoaa... pitkin seiniä. *(tauko)* Mä haluun nukkuun... Mä en nyt tarkota mitää... tajuutsä.

Väinö-Irmeli:

Poika parka, sä oot ihan sekasin

Tom:

Mä en enää ees muista miltä äiti näytti... ja faija, vaik oliki sellanen... tajuutsä? Mä oon orpo piru, hajonnu discopallo... haluun vaan nukkuu.

Väinö-Irmeli:

Mä vien sut, sä voit nukahtaa mun syliin... paijaan uneen... oon sulle äiti ja isä.

(Jake tulee, huomaa Tomin)

Jake:

(ottaa povitaskustaan velkakirjan) Tomppa, sun pitäs allekirjottaa tää...

Väinö-Irmeli:

Antasit nyt olla...*(Tom kirjoittaa)*

Jake:

Täytyyhän bisnekset hoitaa...Vie se vaan nukkuun, musta tuntuu, et nää allasorgiat alkaa olla over. Emmä saanu ketään tuleen... tähän aikaan.

(Väinö-Irmeli ja Tom ovat menossa, Camilla tulee)

Camilla:

Kato Tomppa, sullahan on vauhti päällä... Jallu, voisit säki vähän relata.

Jake:

Meijän pitäs kyl ruveta lopettelen, mistään ei saanu siivoojaa... ja jos joku satuttaa itensä, ni tulee taas juttuja.

Camilla:

Juttuja joo. Että sä oot kiree, ne on aikuisii, ne vastaa ite itestään...

Jake:

Ne on mejjän vastuulla...

Camilla:

Susta on tullu ihme hiippari, täällä vaan haahuilet, et mä olen toim.joht. ... ja vastuu... ja maine menee... Eikä sulle pillukaa enää kelpaa...

Jake:

Mee ilmottaa niille, et bileet on ohi...

Camilla:

Jumalauta! Mee ilmottaa... Vittu, miks mun tehtäviin muka kuuluu joku viinankanto ja ilmottelu...

Jake:

Mitähän Pr-emännän hommiin sit kuuluu? ... paitsi toimia jakorasiana.

Camilla:

Jallu, Sä oot mulkku!

Jake:

Mee nyt vaan...

(Camilla menee altaalle. Hetken kuluttua taustalla soinut diskomusa rävähtää täysillä soimaan, Jake kävelee sähkökaapille ja vääntää pääkatkaisijaa. Blackout, hiljaisuus)

9. Treffit

(Tom ja Liisa kävelevät kadulla. On talvi)

Liisa:

Kylmä.

Tom:

Joo.

Liisa:

Mihin voitas mennä? ...Meille ei ainakaa, äiti sano, et mun ei ois hyvä liikkua tommosen porvarin pennun kans.

Tom:

Mä en oikeen tost politiikast...

Liisa:

En mäkkää.

Tom:

Mut faija kyl. Se vaahtoo aina, et kommarit yrittää viedä sen rahat.

(tauko)

Liisa:

Kato taivas on ihan tähtikirkas...

Tom:

...walking in the Lisa's wonderland... Liisa... sun silmät on ku kaks tähteä...

Liisa:

...ei yhtä kirkkaat, mut yhtä kaukana toisistaan *(nauraa)* ...vanha vitsi.

(suudelma)

Tom:

Voitashan me mennä leffaan... Jukossa menis toi... *Emmaunelle...*

Liisa:

Just... Kas ku ei *Syvä kurkku*.

Tom:

Jake ja Camillaki kävi kattoon sen.

Liisa:

Se oli varmaa Camillan ehdotus...

Tom:

(nauraa) Voi olla.*(tauko)* Tai voitashan me mennä hotellille... Jake on tänään respassa.*(tauko)* Mitä?

Liisa:

Ehkä... me voitas... Ota kii...

(Liisa lähtee juoksemaan, Tom saa hänet nopeasti kiinni. Halaus ja suudelma)

Tom:

Liisa...mä, tai siis...

Liisa:

Hyss! ... Lupaat sit saattaa mut ajoissa kotiin, ettei äiti huolestu.

Tom:

Sähän oot jo täysikänen.

Liisa:

Silti.*(jatkavat matkaa, Liisa Tomin kainalossa)*

10. Sopimus

(Hotellilla)

Kylli:

Toimitusjohtaja Kettu?

Jake:

Jalbert Kettu.*(kättelevät)*

Kylli:

Kylli von Lädersäck.

Camilla:

Camilla Antavanniemi.*(kättelevät)*

Kylli:

Kylli von Lädersäck.

Jake:

Käykää vaan istumaan, saisiko olla jotain juotavaa?

Kylli:

Eiköhän käydä suoraan asiaan... Tämähän on sitten täysin luottamuksellista?

Camilla:

Muhun voi kyl luottaa.

Jake:

Camilla, menisitkö keittämään meille kahvit.

Camilla:

Mä meen.*(menee)*

Jake:

Asia tosiaan on hieman arkaluontoinen...puhutaan suoraan. Tom Rakewell, on siis pidätettynä velkojen ja tilinpidon epäselvyyksien vuoksi. Velkasumma on huomattava ja tämän johdosta yhtiömme on ajautunut rahoituskriisiin, eikä meillä näin ollen ole mitään mahdollisuutta kuitata velkoja maksetuiksi...

Kylli:

Pitääkö siis paikkansa, että hotelli on asetettu selvitystilaan?

Jake:

Aivan...kyllä se pitää. Siksi ehdotukseni onkin suora, mutta tyydyttää varmasti molempia osapuolia: Te olette varakas nainen, leski ja hyvin yksinäinen... näin olette antanut ymmärtää. Me taas tarvitsemme pääomaa, että voisimme tervehdyttää hotellin talouden... Ja Tom... on hyvin vapaamielinen ja avoin...

Kylli:

Huhuja kyllä kulkee ympäri kaupunkia... Haluan että ymmärrät minun tilanteeni ja asemani yhteiskunnassa. Kaikenlaisilta huhuilta täytyy katkaista siivet. Kaiken täytyy siis tapahtua virallista reittiä.

Jake:

Totta kai, tietysti.

Kylli:

Entä, Tom?

Jake:

Kaikki on järjestyksessä...

Kylli:

Ikäeroa on kuitenkin yli kolmekymmentä vuotta...

Jake:

Kuten jo sanoin Tom on hyvin vapaamielinen ja avoin.

Camilla:

(tulee) Kahvi alkais olla valmista...

Jake:

Kahvia?

Kylli:

Kiitos, siiten toisella kertaa... ja oikein kakun kanssa.

Jake:

Aivan, aivan... Teemmekö vielä kirjallisen sopimuksen?

Kylli:

Ei tarvitse, virallistetaan asia mahdollisimman nopeasti, niin silloinhan saamme mustaa valkoiselle, eikö?

Jake:

Tietysti, asia on sovittu.*(kättelevät)*

11. Vihkitilaisuus

(maistraatin ovella Tom, Jake ja Camilla odottavat Kylliä. Tom ottaa välillä taskumatistaan rohkaisuryppyjä)

Camilla:

Anteeks, mut mä en vieläkään ihan tajuu...

Jake:

Ei sun tartteikkaan.

Camilla:

Eiks meillä pitäny olla vaa bisneksii tän Kylli-tädin kans.

Jake:

Niinhän nää onki, tavallaan...

Tom:

Kylli-täti... Voi perkele!

Jake:

Onks sulhanen vähä hermona?

Tom:

Eiks mitään muuta keinoa ollu?

Jake:

Ei ollu, kyl sä sen tiedät. Mehän puhuttiin jo tää...

Tom:

Miten me yhtäkkiä jouduttiin selvitystilaan...

Jake:

Mä kyllä varottelin sua sillon aikasemmin monta kertaa...

Tom:

Että: mitäs mä sanoin... niinkö? Tää on pelkkä paskaa...

Camilla:

No, kohta saat Kyllin hyvää, yllin kyllin...

Tom:

Turpa kii!

Jake:

Ota ihan iisisti...

Tom:

Iisisti... jumalauta!

Camilla:

Mä yritin vaa keventää...

Tom:

Mitä ne tilinpito sotkut oli?...en mä oo mejän tilejä hoitanu...

Jake:

Sun nimes oli kaikissa niissä asiakirjoissa ja... ja bisnesmaailmassa lopullinen vastuu on pääjohtajalla...Niin se vaan on.

Camilla:

Eiks pitäs olla vähä keveempi tunnelma...

Jake:

Sä oot oikeessa, tää on juhlapäivä... Tom, tän päivä jälkeen taloushuolet on historiaa...

Camilla:

...keveempi, ennen ku yöjuttu saapuu...

Jake:

(pidättää hymyä) Älä viitti...

Tom:

Ei naurata... helppo teijän...

Camilla:

Sori Tomppa! Emmä pahalla...Kai se tulee?

Jake:

(katsoo kelloaan) Totta kai, Kylli on täsmällinen lady.

Camilla:

Lady Nightmare...

Tom:

Nyt Camilla...

(Kylli saapuu, Jake ja Camilla eivät pysty pidättelemään naurua)

Kylli:

Täällähän on hilpeä tunnelma... Sulhanen näyttää kovin kalpealta. Kaikki hyvin? ... Voi poika kulta, pitäisi syödä kunnolla, että sitten jaksaa... Ei kai teillä rahat sentään ole niin tiukoilla olleet, ettei ruokaan... Nyt siihen asiaan saadaan muutos... sekä ruoka että rahapuoleen, että...niin...Meidän olisi varmaan hyvä tehdä sinunkaupat ennen vihkimistä, vai mitä? ...

Kylli.(tarjoaa kättään suudeltavaksi)

Tom:

(kättelee) Tom

Henkikirjoittaja:

(avaa oven) Nyt olisi sitten teidän vuoronne. Ja teillä oli omat todistajat...

Jake:

Me ollaan.

Henkikirjoittaja:

Hyvä juttu, käykään peremmälle...

(Jake laittaa kädessään olevasta mankasta soimaan häämarssin)

Kylli:

No niin, sinulla alkoi juuri viimeiset hetket poikamiehenä...*(tönäisee Tomia kylkeen ja tarjoaa hänelle käsivarttaan, johon Tom tarttuu)* Tom, eiköhän mennä.

(kaikki menevät sisään, henkikirjoittaja sulkee oven. Häämarssi kuuluu oven takaa, voimistuu, loppuu.)

*Tom*in ääni:

Tahdon.

Kyllin ääni:

Tahdon.

12. Uutisia

(Liisa odottelee Tomia, selailee kalenteriaan, vilkaisee välillä kelloa)

Tom:

Moi! ...

Liisa:

Moi!

Tom:

...sori oot saanu oottaa... meni päivä vähän uusiks...

Liisa:

Kui nii? Ootsä ryypänny?

Tom:

Ää, pari kaljaa...Mitä sul oli?

Liisa:

Kerro sä... onks jotain vakavaa?

Tom:

Tavallaan... Faija sai sydärin, se on viety sairaalaa...

Liisa:

Meet heti sinne, tää voi oottaa.

Tom:

Ei faija sentää kuolemaa tee. Se on jo ihan okei. Ne tarkkailee sitä jonku aikaa. Pitää mennä selvitteleen sen kans Hotellin juttuja... Kerro vaa.

Liisa:

Ei tää oo edes vielä ihan varmaa...(painaa katseensa kalenteriin) Tai on...

Tom:

Nii...

Liisa:

Musta tuntuu, et mä ootan vauvaa...

(tauko)

Tom:

Ootsä varma...

Liisa:

No...joo...

Tom:

Mut... onkse...tai siis(*tauko*). Tietääks sun äiti?

Liisa:

(pudistaa päätään) Mä halusin kertoa eka sulle.

(tauko)

Tom:

(levittää kädet halaukseen) Liisa.*(halaavat)* Jos niin on, mennään kihloihin.*(tauko)* Ja muutenki... vaik ei oliskaa(*tauko*) Eiks nii?

Liisa:

Joo!*(tauko. Suutelevat)*

Tom:

Mut...*(irrottautuu syleilystä)* mun pitää ny...

Liisa:

Tietysti.

Tom:

Mä lupaan, et juhlitaa tätä sitte kunnolla.

Liisa:

Älä kerro isälles viel mitää...ettei saa uutta sydäriä.

Tom:

Päästäspähän siitaki despootista...

Liisa:

Tom!

Tom:

Äh, joo, joo... mä meen...

(Liisa jää katsomaan Tomin perään, odottaa kunnes hän on kokonaan kadonnut näkyvistä)

Liisa:

Tom, mä rakastan sua!

13. Peliluola

(sama sviitti kuin alussa, muutettuna ”peliluolaksi”. Pöydällä pulloja, laseja, pelikortteja ja rahaa)

Voitto:

(laittaa kädestään kortit pöydälle) Neljä huoraa.

Jorma:

Paska!

(Voitto tyhjentää rahat pöydältä)

Lulu:

(Jormalle) Mä voin lohduttaa.

Jorma:

Vittu, rahat loppu. Tom! Eihän tääl oo enää viinaakaan!

Voitto:

(juo lasinsa tyhjäksi) Tom! Täydennystä. Nyt juhliitaan! Lulu.*(vinkkaa Lulun luokseen, näyttää syyliään, johon Lulu istuu)* Huorasuora...*(suutelee ja kähmii Lulua)*

Jorma:

Tom, viinaa!

(Tom tulee vessasta toinen hiha ylös käärittynä, katselee vieraitaan)

Tom:

Viinaa...*(menee puhelimen luo, soittaa)* Camilla?... Tomppa, viinaa.*(sulkee luurin)* Tulee...Te ette ymmärrä, nautinnon pitää virrata suonissa, eikä valua virtsana viemäriin.

Voitto:

Kuule filosofi, ihan sama mikä virtaa ja minne, mut millon sä hoidat ne rahat?

Tom:

Emäntä hoitaa...

Jorma:

Paskat. Kylli sano viimeks, et siltä on turha kinuta. Että sä olet kuulemma iso poika ja hoitelet ite omat pelivelkas.

Lulu:

(Voitolle) Mä hoitelen sut.

Voitto:

Joo, myöhemmin. Se sun sliipattu pikkunilkki saa luvan järjestää...

Tom:

Järjestyy... Järjestyy... Only money...Jake hoitaa.

Voitto:

Jos ei niitä rahoja ala kuulua... ni mulla on kyllä ”ystäviä”...

Jorma:

Ota Voitto rauhallisesti.

(Camilla on ilmestynyt ovelle)

Tom:

Camilla?

Jorma:

Missä mejjän viinat o?

Camilla:

Mä... en oo täällä enää töissä...

Jake:(ilmestyy Camillan viereen)

Me ollaan molemmat päätetty lähteä.

Voitto:

Mitä toi nilkki...mitä tää nyt on olevinaan?

Jake:

Tom... ei tää päätös helppo ollu, mut mitään ei voi tehdä, ku kassa on kuiva... parempi et mä jatkan omille teille... Ja Camilla teki ite oman päätöksensä.

Voitto:

(Tomille) Mitä helvettiä tää on?

Jorma:

Nou brenkku tu dei...

Tom:

*(Jakelle)*Vitun Brutus!

Jake:

(Tomille) ... ja sit olis viel tää...(ojentaa asiakirjan Tomille)

Tom:

Mikä helvetti tää on?

Jake:

Kylli on laittanu avioeron vireille...

Lulu:

Lähetäiskö...

Voitto:

Odota!

Camilla:

Tom, mä oon pahoillani.

Voitto:

Ja mä...todella pahoillani...(tarttuu Tomia paidan rinnuksista, mutta ote lipeää, Tom pääsee pakenemaan vessaan ja lukitsee oven. Voitto hakkaa nyrkeillään ovea) Perkeleen kusipää!
(Jorma ja Lulu menevät rauhoittelemaan Voittoa)

Jake:

(Camillalle) Meijän on nyt parempi...

(Jake ja Camilla lähtevät)

Voitto:

(takoo ovea) Vaikka mätänisit sinne... karkuun et pääse.

Jorma:

Rauhotu ny!

Voitto:

Anna olla Jorma, ei sunkaan velkas ihan pieni oo...(tönäisee Jorman pois)

Jorma:

Okei, okei! Mä en puutu tähän, mä kyl hoidan ne omat...(lähtee)

Voitto:

Parempi ku menetki. Perkele!

Lulu:

(pajaailee ja rauhoittelee Voittoa) Taidatki nyt olla hoidon tarpeessa...

Voitto:

Perkele! Ja varmasti. Oota.(laittaa tuolin vessan oven eteen pönkäksi)

Tule huora! (retuuttaa kovakouraisesti Lulun huoneesta)

14. Vankila

(Tom näkee unta vankilassa)

Tomin äiti:

(Silittää nukkuvaa Tomia) Nuku vaan Tom, äidin pikkunen, kaikki on hyvin... Äiti lähtee nyt... sulla ei ole mitään hätää... Äiti ei vaan jaksa sun isäns...eikä elämää...Sä olet vielä niin pieni...reppana... onneks et vielä ymmärrä...Hyvästi kulta!

(Sellin ovi kolahtaa, Tom havahtuu hereille. Liisa astuu sisään)

Tom:

Äiti! ...Äiti!?

Liisa:

Mä Liisa... mejän yhteisen lapsen äiti... nukuitsä.

Tom:

Liisa.

Liisa:

Mä... Halusin tulla.(tauko) Siitä on pitkä aika...

Tom:

Aika liikkuu ja hajoaa valonnopeudella...

Liisa:

Tom, tai siis Tom Junior, sun poika täyttää kohta jo kolme... Mä kyllä kirjoitin sillon ja pyysin ristiäisiin... Ollu ikävä...

Tom:

Tom Junior...(tauco) Miksi mä olen täällä?

Liisa:

Et sä tiä...muista?

Tom:

Pää on hajalla...

Liisa:

Näytätki aika huonolta(tauco). No...rahasotkuja, Valtakulman konkurssi, huumeita...

Tom:

Älä kerro.

Liisa:

Tiedätsä missä sä olet?

Tom:

Vankilassa.

Liisa:

Mä haluaisin auttaa sua jotenki... Nyt ku te ootte eronnukki...(tauco)

En mä sua täältä ulos saa... mut jos vaan jotain...

Tom:

Miten poika voi?

Liisa:

Hyvin! Se voi hyvin, muistuttaa mua joka päivä susta.

Tom:

Tom Junior on tulevaisuus. Sitä pitää opettaa näkemään...olemaan valpas...

Liisa:

Haluisitko sä nähdä poikas?

Tom:

Haluaisin.

Liisa:

Mä voisin ottaa sen mukaan seuraavalla kerralla...jos saan tulla.

Tom:

Sun täytyy, jos aiot lähteä.

Liisa:

Nii...(tauko) Kaikki järjestyy ku pääset täältä... Jos haluat, ni ootan sua...Me ootetaan. (tauko)
Voinko mä halata?(Tom nyökkää, halaavat. Yhtäkkiä Tom alkaa kiihkeästi suudella ja
hyväillä Liisaa, joka perääntyy) Rauhotu Tomppa.

Tom:

Anna anteeks.

Liisa:

Ei se mitää...(lähestyy uudestaan Tomia, ottaa häntä kädestä kiinni, silittää hiuksia,
tunnustelee kasvoja. Halaavat. Sellin ovi avataan.)

Vartijan ääni:

Vierailuaika on päättynyt.

15. Fox Power

(Jake ja Camilla kävelevät kadulla. Molemmat ovat pukeutuneet "nousukasmaisesti".
Camillalla on ilmiselvästi raskaana, hänellä on kauppakasseja)

Camilla:

(esittelee vauvanvaate ostoksiaan)...kato tällaset...oota...ja nää...eiks oo ihanat?...

Jake:

Mmm...

Camilla:

Oota nyt...Pitäiskö mejän vielä käydä kattoon niitä tapettivaihtoehtoja...sinne
lastenhuoneeseen... Kuulitsä?

Jake:

Tule nyt vaan.

Camilla:

Mihin sulla on kiire?

Jake:

Sullahan se kiire on.

Camilla:

Kui nii?

Jake:

No tapetteja...

Camilla:

Höh... Sano nyt mitä sä halusit näyttää...

Jake:

Eihän se sitte olis yllätys...

Camilla:

Pitäiskö kuitenkin ostaa varalle vähän hempeemmän väriset verhot, vaik vaaleenpunaset...jos
se onki tyttö... Hei, miks me tänne kävellään...

Jake:

Katso ja ihastu!

Camilla:

Ne hajottaa hotellia?

Jake:

Jugend saa kyytiä...

Camilla:

Miks mun pitäs ihastua?

Jake:

Noo... tilalle nousee moderni, tehokas liikekeskus. Ja mun uusi yhtiö PowerFox hallitsee siitä suurinta osaa. Mitäs sanot?

Camilla:

Joo... hienoo...

Jake:

Mun piti vähän ”avittaa” valtuustoa, että saatiin purkulupa.

Camilla:

No olihan toi hotelli jotenki sellanen ankeen näkönen... Mihin sä viet mut syömään?

Jake:

Miten olis Seurahuone.

16. Mielisairaala

(Tom on mielisairaalassa, juo maistellen loput juomat mukista, pyyhkii sitten perusteellisesti suutaan serviettiin, hoitaja tulee ovesta)

Hoitaja:

Sä oletkin jo syönyt. *(korjaa tyhjät astiat pois)* Maistuko?... *(Tom nyökkää)* Sulle olis vieras, Liisa Uskola, pyydänpö sisään?

Tom:

Onko tarkastettu?

Hoitaja:

(nyökkää) Mä pyydän.

(hoitaja menee ulos, Tom korjailee huolella hiuksiaan ja vaatteitaan, asettuu ottamaan vieraan vastaan)

Tom:

Sisään!

(Tom katsoo ovelle, ketään ei tule, toistaa samat rituaalit, Liisa tulee sisään ennen kuin Tom ehtii loppuun)

Liisa:

Moi!

Tom:

Sisään!

Liisa:

Vähän toisen näkönen paikka...

Tom:

Tervetuloa valtakunnansaliin!

Liisa:

Miten sä oot voinu?

Tom:

Ajatukset pirstoutuvat ajan pintaan.

Liisa:

Sä näytät paremmalta ku siellä...

Tom:

Tom Junior?

Liisa:

Ihan hyvin... Tom Junior voi ihan hyvin.*(tauko)* Sä et ikävä kyllä vieläkään saa nähdä poikaas... Ne sano ettei olis hyvä... ainakaan vielä...

Tom:

Tarkastukset.

Liisa:

Tä?

Tom:

Tom Junior ei ole vielä valmis lähettilääksi.

Liisa:

Mä puhun mejjän pikkupojasta...

Tom:

Kasvuun tarvitaan aikaa...*(alkaa riisua vaatteitaan)* eikä aikaa ole...

Siksi aika on nyt...

Liisa:

Pyydätkö mä hoitajan?

Tom:

Nautinto virtaa, saavuttaa hurmion... aistien ääret, värähtelyn. Hekuman huipun!*(Liisa perääntyy ovelle, Tom on jo lähes alaston)* siksi aika on nyt...*(Liisa koputtaa oveen)* lihallisuus odottaa täyttymystä...Ja minä olen mahdollisuus...*(ovi avataan, Liisa poistuu, Tom vetää sängystä lakanan ja kietoo sen itselleen toogaksi)* Olen valmis.

17. Epilogi

(Tom/ Caesar asettuu pitämään puheen kuvitelluille alaisilleen/ yleisölle.)

Tom:

Valtakuntani alamaiset! Olen kutsunut teidät koolle, että elämä voisi jatkua aistit avoimina, täynnä nautintoja... Yhtä nautinnollisesti, kuin tähänkin asti. Se vaatii valppautta. Meidän on nähtävä salaliitot, nuo nautinnon näivettäjät, hekuman hävittäjät, joita tämä valtakunta on väärällä. Nähtävä ne, paljastettava, toimittava niitä vastaan. Tuhottava ne! On siitettävä lapsia ja kasvatettava heidät lihallisuuden lähettiläiksi. Aistien iloissa on mahlani virrannut, ainutlaatuinen voimani saanut uuden tulemisen. Näin valtani kasvaa, vahvistuu!

Olen valinnut keskuudestanne muutaman uskotun, jotka ovat teille minun raajojeni jatke, minun mieleni kieliä ja aistieni astinlautoja. Minä luotan heihin, joten teidän tulee arvostaa heitä, asettaa heidät itsenne yläpuolelle. He ovat minusta seuraavat. He maistavat ruokani ja viinini, tarkistavat postini ja vieraani, antavat neuvoja parhaansa mukaan. Mutta minä olen yksi ja ainoa! CAESAR, ylin hallitsijanne jumalten armosta! Minä olen teidän jumalanne, teidän rukouksienne kohde, vastaus teidän rukouksiinne! Sillä, alamaiset! Vain minä voin muuttua lihaksi teidän näyissänne. (Nauttii suosiosta, hymyilee)

***

Liite 2: *Kevään hajoamisen viitteellinen käsikirjoitus.*

KEVÄÄN HAJOAMINEN

1. Maija

Maija istuu tuolilla keskellä näyttämöä.

Maijan ajatusääni:

Pitäis varmaan sanoa jotain... Miks tää tuntuu aina näin aluks niin ahdistavalta? Outo paniikin tunne, vaikka ei mulla tässä nyt mikään hätä oo. Istun vaan tässä ja annan tulla mitä mieleen juolahtaa. Nyt ei kyllä tuu mitään mieleen... suuta kuivaa, pitäis saada vettä...tai se yks juttu...

Maija:

Mä muistan...mä olin silloin jotain viis...

2. Isä, Maija ja hipsutus

3. Tittelintuure

4. Maija terapeutilla.

Terapeutti:

Mä huomasin Maija, että sun oli aika vaikeeta avata noita kipeitä tunteja. Mutta huomaatko kuinka me ollaan edistytty. Nyt sä pystyit palaamaan sinne kipupisteen juurille... Miten toi satu, toi Tittelintuure, osaisitko sä kertoa jotain siitä? (lapsi-Maija tulee Maijan viereen)

Maija:

Niin mitä siitä?

Terapeutti:

Niin että onko sillä joku erityinen merkitys?

Maija:

Se vaan tuli mieleen...tai oikeastaan se tulee aina mielen ku mä ajattelen lapsuutta...(hipsuttaa ajatuksissaan lapsi-Maijaa)

Terapeutti:

Kerro vaan.

Maija:

Musta jotenkin tuntuu, että se Maija... se lapsi minä, jolle isä luki tota Tittelintuuraa, että se on jotenkin hämmentynyt, turvaton, että sillä on jotenkin paha olo.

Terapeutti:

Ja sä haluaist jotenkin lohduttaa sitä?

Maija: Niin kai? Jotain sellasta...

Terapeutti:

Hyvä, oikein hyvä. me ollankin tänään edetty hurjasti. Ennen ku katsotaan seuraavaa aikaa, niin mulla olis tässä tällainen mietelause, tai runo:

"Ei ankeampaa tuttavaa/ kuin hajoava huhtikuu./ Kun siihen silmä kajoaa/ se riisuutuu/ se hajoaa./ Se kaiken paljastuksen kuu,/ se häpeäänsä sairastaa."

(hiljaisuus)

Niin aattelin, että kuitenkin voiton puolella ollaan jo... Aaro Hellaakoskea...

(Jäävät istumaan paikoilleen seuraavan kohtauksen ajaksi?)

5. Saamaton Jari

Improten, tai sitten kässäri improsta.

(loppuun musa: *Blues nro 13*)

6. Jari terapeutilla

Jari saapuu vastaanotolle juuri kun Maija on hyvästelemässä terapeuttia.

Terapeutti:

No niin Maija, ensi kertaan. Valoa kohti!

Maija: Moi!

Terapeutti:

Ai kato Jari sä ootkin ajoissa.(Jarin ja Maijan katseet kohtaavat. Lapsi-Maija nykäisee Maijaa hihasta. Poistuvat terapeutilta)

Jari:

Oli kello väärässä.

Terapeutti:

No missäs tänään mennään? Mitään uutta?... No entäs vanhaa?

7. Jari saa kasin (Jarin lapsuus)

Jari:

Äiti, Isi! Muistatteks te sen matikankokeen johon mä luin ihan sikana ja kun tekin autoitte mua tosi paljon?

Äiti:

Saitko sä sen takasin? Tuli varmaan hyvä numero.

Jari:

Niin tuliki! Mä sain KASIN ja opeki kehu mua!

Äiti:

Mitä!? Siis kasin? Me odotettiin kyllä isäs kanssa sulta vähän enemmän. (Isälle) Vai mitä?

Isä: Mmm... Joo, joo..

Äiti:

Niin! Mä oon kyllä tosi pettyny suhun. Siis miten sä luulet pärjääväks tässä elämässä, jos et edes ala-asteen matikan kokeesta saa parempaa numeroa!

Jasminki sai sun ikäsenä pelkkiä kympejä.

Isä:

Älä viitti aina verrata sitä siskoonsa. Äläkä nyt tollai huuda. Jarihan on luku koko viikon, ja kasi on kuitenkin ihan hyvä numero.

Äiti:

Just joo. Huomaa kyllä kehen poika on tullu. Tollanen keskinkertanen paska.

Isä:

Noh, noh.

Äiti:

Siis eikö sulla ole mitään muuta sanottavaa? Onneks Jasmin on sentään eri maata... Että tollanen "iltatähti" piti sitte saada. Kato nyt, poika on yhdeksän vuotias ja vieläki nyhvää ton nallensa kanssa...(vetää nallea, jalka irtoaa)... Eiks sulla huomenna oo se äikän koe? Mee nyt lukemaan siitä, ettei taas tarvi pettyä.

Isä:

Äläs ny, pitäähän lapsen välillä saada leikkiäkin, kyllä se koulu siinä sivussa hoituu.

Äiti: Ensin työ, sitten huvi, eikös me niin olla sovittu?

Isä:

Ei me mitään semmosta olla sovittu. Jasminin kanssa kaikki vaan suju ihan itestään. Ja eiks leikki oo lasten työtä...

Äiti:

Ei sitä leikkimällä tässä maailmassa pärjää...

Isä:

No eiköhän anneta Jarin olla vielä lapsi. Kyllä sitä aikuinen ehtii siten myöhemminkin olla...

Äiti:

Tommosta nyhväämistä... Mä en kestä! MÄ EN EDES HALUNNU TOTA LASTA! (Jari juoksee pois)

8. Terapeutti

Terapeutti:

Me ollaan tää episodi käyty jo aika monta kertaa läpi, nyt pitäis uskaltaa ottaa askel eteenpäin ja katsoa tulevaan... Tuleeko sulle mieleen jotain ajatuksia tästä?

Jari:

Eei... Tai, mikä ton Maijan sukunimi on?

Terapeutti:

Minkä Maijan?

Jari:

No ton joka oli täs ennen mua.

Terapeutti:

Sä tiedät että ne on luottamuksellisia tietoja... Ja miten tää asia suhun liittyy?

Jari:

Sä käskit kattoo tulevaan...

Terapeutti:

No hyvä että katsot...Taitaa olla kevättä ilmassa...Mä voisinkin siteerata sulle vähän yhtä artikkelia, ennen kun sovitaan jatkosta. Tässä on lainauksia Harvardin yliopiston neuropsykiatri ja kirjailija John Sharp:in teoksesta *The Emotional Calendar*. Hetkinen (etsii oikeaa kohtaa). *"Pitkittyneestä masennuksesta kärsiville kevästä ei kuitenkaan aina ole pelastukseksi.*

– Esimerkiksi Yhdysvalloissa itsemurhalukuihin tulee selkeä piikki huhtikuussa..." Hetkinen tää oli kyllä ihan väärä kohta... menee turhan masentavaksi... Joo tässä se oli. *"- Keväällä aivojen välittäjäaineissa tapahtuu suuri muutos, joka vaikuttaa tärkeimpiin hormoneihimme ja mielialaamme. Serotoniinin ja dopamiinin määrät nousevat tähän vuodenaikaan automaattisesti, vaikka emme tiedäkään miksi näin käy.*

Useimmilla ihmisillä seurauksena on energiatason nousu, innostus suureenkin elämänmuutokseen ja seksuaalisten halujen kasvu."

Jari:

Näytäs sitä vähän mulle...(löytää papereista Maijan nimen) Maija Virta... Kiitti!(lähtee)

Terapeutti:

Hei se seuraava tapaaminen...

8b.Terapeutti

Terapeutti istuu tuolilleen ja tuijottaa eteensä, kuin siinä olisi seuraava asiakas.

Terapeutti:

No niin, missäs nyt mennään?

(terapeutti menee makaamaan lattialle ja vastaa itselleen)

Emmä tiedä. On jotenki niin tyhjä olo. Tuntuu että elämää on joka puolella mun ympärillä...ja mä vaan seuraan sitä kyynisenä. Mut missä mun elämä on? Ei sitä ookkaan...(nousee takaisin tuolille istumaan)

No joo, tommosta on liikkeellä. Mä voisinki siteerata sulle yhtä Juice Leskisen runoa...Ei elämä ole peli, / se on leikki,/ Pääseks sää ulos,/ ooksää mun kaa.

(viittoo kuvitellulle minälleen lattialla) No nii, tuuhan sieltä.

9. Jarin rytmihäiriö

Maanantai, aamu, päivä, ilta, yö, tiistai, aamu, päivä.../...Maija, ilta, perjantai, yö, ilta, Maija...

10. Jari näkee unen.

Jari nukkuu keittiöpöydän äärellä. Unessa Maija tulee herättelemään Jaria. Molempien äänet tulevat nauhalta(Jarilla on miehen ääni)

Maija:

Moi!

Jari:

Moi...Maija! Mitä sä täällä meillä teet?

Maija:

Mä sain sun viestis... Mä taisin ihastua suhun ensisilmäyksellä.

Jari:

Niin mäki suhun... Sä oot mun mielessä koko ajan.

Maija:

Lähetään.

Jari:

Mihin?

Maija:

Meren rantaan, jäät on just lähdössä.

Jari:

Mennään vaan.

Maija:

Onks sulle koskaan sanottu, että sulla on ihana ääni.

Jari:

Ei

Maija:

Sulla on ihana ääni.

Jari:

Hieno ilma.

Maija:

Tääl on kaunista.

Jari:

Ei ku sä oot kaunis.

Maija:

Täytyy mennä.

Jari:

Mihin?

Maija:

Takas lapsuuteen.

Jari:

Eiku, sä voisit autaa mut pois sieltä, mun lapsuudesta.

Maija:

Sun täytyy ensin herätä, että pääset pois sieltä lapsuudesta, tähän päivään.

Jari:

Mut, eiks me nyt olla siellä. Tässä päivässä.

Maija:

Voi olla, mut käy nyt vaan siihen.(keittiönpöydän ääreen)

Jari:

Nähdäänkö me vielä (Maija poistuu), Maija?

11. Jari ja Jasmin

Jari nukkuu keittiönpöydän äärellä. Jasmin saapuu.

Jari:

(unissaan, omalla äänellä) Nähdäänkö me vielä, Maija? ...Maija?(heräilee)

Jasmin:

Kuka Maija?

Jari:

Ai, moi Jasmin... Hei mitä mun äänelle on tapahtunu?

Jasmin:

Miten nii, sehän on ihan normaali. Mut kuka Maija?

Jari:

Äh, mä taisin vaan nähdä unta...

Jasmin:

No avaudu ny vähän, et millanen Maija, ja millasella äänellä sä sille puhuit... ja mitä?

Jari:

Mitäs sä täällä?

Jasmin:

Tuli ikävä veljen piereskelyä ja röyhtäilyä.

Jari:

Okei systeri...Et sit naura... Se on yks Maija jonka mä näin pari päivää sitte, ja nyt se on koko ajan mun pään sisässä.

Jasmin:

Entäs se sun tyttöystävä?

Jari:

Meille tuli bänät.

Jasmin:

Maijan takia?

Jari:

Ei ku jo ennen.

Jasmin:

Pitäsköhän sun sitte tehdä tälle Maija-asialle jotain?

Jari:

Mä sain jo selville sen puhelinnumeron.

Jasmin:

No mitähän sitte pitäis tehdä?

Jari:

Mä kuitenkin taas möhlin kaiken.

Jasmin:

Ei ku nyt vaan rohkeesti luuri käteen.

Jari:

Mä oon vaa tällanen ikuinen luuseri... Siinä unessa kaikki oli nii helppoo. Mä tiesin just mitä pitää sanoa ja mulla oli seksikäs matala ääni... Hei sä lupasit ettet sä naura.

Jasmin:

En mä naura... Sä oot vaan nii hellyttävä. Ei sussa oo mitään vikaa!

Jari:

Mut...

Jasmin:

Ei ku nyt luuri käteen!

Jari:

Yes big sister! ... Hei et kyllä jää siihen kyläämään... No voi helvetti! tää jäi jumiin...tää ei pelitä. Kato nyt mitää ei tapahdu.

12. Maija välitunnilla

Maija hengaillee kavereiden kanssa. Koulu on loppumassa, kaveripiiri hajoamassa. Maija saa puhelun Jarilta.(kokonaan impro tai kässäri improsta)

13. Häät (ilmapallo)

(pukevat juhlavaatteita)

Maija:

Ai, ai ku jännittää. Kiva äiti ku meette naimisiin. Ku mä en oo ikinä ennen ollu naimisissa!

Äiti:

Et varmaan...

Maija:

Hihi, voiks sä äiti hipsuttaa? (istuu äidin eteen. Hipsutus. Isä tulee; katse, hipsutus unohtuu)

Äiti, hipsuta kunnolla!

Äiti:

Juu, juu, kulta. Mutta nyt sä kyllä voisit mennä hakemaan sen kukkakimpun, vaikka toi ilmapalloki on ihan hieno.

Maija:

Okei.(poistuu, mutta palaa hetken pääsytä takaisin. Kuulee mitä vanhemmat puhuu)

Isä:

Sä oot kaunis!

Äiti:

Onks sulla sormukset?

Isä:

On. Jaksaks sä nyt varmasti? Onks sulla pussi mukana?

Äiti:

On, on. Älä nyt hössötä. Mulla on ihan hyvä olo.(isä pidättelee kyyneliä) Hei, rakas, älä nyt.

Isä:

Tää on vaan niin väärin!

Äiti:

Se on kuitenkin teijän kannalta sitte parempi ku jäätte kahestaan...

Isä:

Mä en vaan haluais menettää sua...

Äiti:

Shh...Nyt on hyvä hetki, ku mä jaksan vielä hyvin. Jätetään tästä päivästä kaunis muisto meille kaikille.

Isä:

Tää on niin epäreilua!

Äiti:

Ei reilua kuolemaa ookkaan...(Maijan ilmapallo puhkeaa)

14. Hippasilla (Maija ja lapsi-Maija)

Maija:

Tuu tänne!(lapsi-Maija juoksee Maijan luokse)Ei oo enää mitään hätää.

Lapsi-Maija:

Sä oot aina niin huolehtivainen.

Maija:

Totta kai, mun täytyy olla, sä oot vielä niin pieni.

Lapsi-Maija:

Enkä oo. Mä oon jo iso tyttö. Kyllä mä jo pärjään.

Maija:

Nii, varmaa.

Lapsi-Maija:

Sä voit kyl ihan hyvin mennä leikkiin sen Jarin kaa niit treffejä.

Maija:

Tä, mistä sä tiiät?

Lapsi-Maija:

Totta kai mä tiän.

Maija:

Emmä usko et mä oon menossa sinne treffeille... Mä jään kotiin pitää susta huolta.

Lapsi-Maija:

Höh, tyhmää... Ota mut sitte kii! Hippa!Maija:

Sä oot ihan liian nopee.

Lapsi Maija:

Mähän sanoin et mä pärjään...

Maija:

Emmä edes tiä mitä mä puhuisin sille Jarille siellä treffeillä.

Lapsi-Maija:

Sehä on ihan helppoo. Kerro sille vaik joku satu.

Maija:

Ai, jaa...Hippa.

Lapsi-Maija:

Nii, vaik Tittelintuure (Maija pysähtyy) Hippa.

Maija:

Eihän sitä voi...

Lapsi-Maija:

Ei se mua enää haittaa... Sä voit kertoa mitä vaa, ja sitte vaa leikitte niitä treffejä... Tää olis niinku nyt se Jari.

Maija:

Ja tää olis se Maija

15. Nää olis niinku treffit.(impro)

Kaikki tulevat paikalle, alkaa treffileikki: Tää menis treffeille ja tää sanois että... Tän nimi olis... Ja sit nää pitäis kädestä kii... Ja tää kattos sitä silmiin... tää kertoo sille sadun jne. (mitä tahansa mielikuvituksellista. Lapset leikkivät nuoria)

16. Jarin ja Maijan tapaaminen.

Vähitellen alkaa kuulua kaupungin ääniä ja lapset muuttuvat kiireisiksi aikuisiksi keskelle kaupungin vilinää. Kaikki kulkevat korostetun nopeasti, paitsi Maija ja Jari, jotka kulkevat korostetun hitaasti lähestyen toisiaan kunnes kohtaavat.

16. Kevät (kuljen Hakaniemenrantaa) biisi

Maija + Jari, duetto + kaikki

